

2019

JAARVERSLAG

HAKRINBANK

INHOUDSOPGAVE

MISSIE, VISIE EN KERNWAARDEN

05

ORGANOGRAM

06

FUNCTIEVERDELING

07

VIJF JAAR GECONSOLIDEERDE KERNCIJFERS

09

BERICHT VAN DE RAAD VAN COMMISSARISSEN

10

VERSLAG VAN DE DIRECTIE

14

Algemene beschouwing

De macro-economische ontwikkeling

Het bedrijf van de Hakrinbank N.V.

Nationale Trust- en Financieringsmaatschappij N.V.

Hakrinbank Real Estate N.V.

De financiële ontwikkeling van de Hakrinbank N.V.

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

41

JAARREKENING 2019

45

Geconsolideerde balans per 31 december 2019 (vóór voorstel winstbestemming)

Geconsolideerde winst- en verliesrekening over 2019

Geconsolideerd kasstroomoverzicht over 2019

Vennootschappelijke balans per 31 december 2019 (vóór voorstel winstbestemming)

Vennootschappelijke winst- en verliesrekening over 2019

Toelichting op de geconsolideerde balans en winst- en verliesrekening 2019

ANDERE INFORMATIE

59

Geconsolideerde pro forma balans per 31 december 2019 ná voorstel winstbestemming

Vennootschappelijke pro forma balans per 31 december 2019 ná voorstel winstbestemming

Curricula vitae en nevenfuncties van leden van de raad van commissarissen en directie Hakrinbank N.V.

61

ADRESSENLIJST

64

Het directieteam Hakrinbank N.V.

Drs. R. P. V. Sheorajpanday

Drs. M. M. Loswijk-Keerveld RA

Algemeen directeur

Financieel directeur

MISSIE

De Hakrinbank N.V. biedt als innovatieve en dynamische instelling haar klanten een integraal pakket van hoogwaardige financiële diensten aan. Deskundige medewerkers leveren in teamverband maatwerk voor maximale klanttevredenheid.

VISIE

De geprefereerde aanbieder van financiële diensten in Suriname te zijn, door het leveren van uitmuntende kwaliteit.

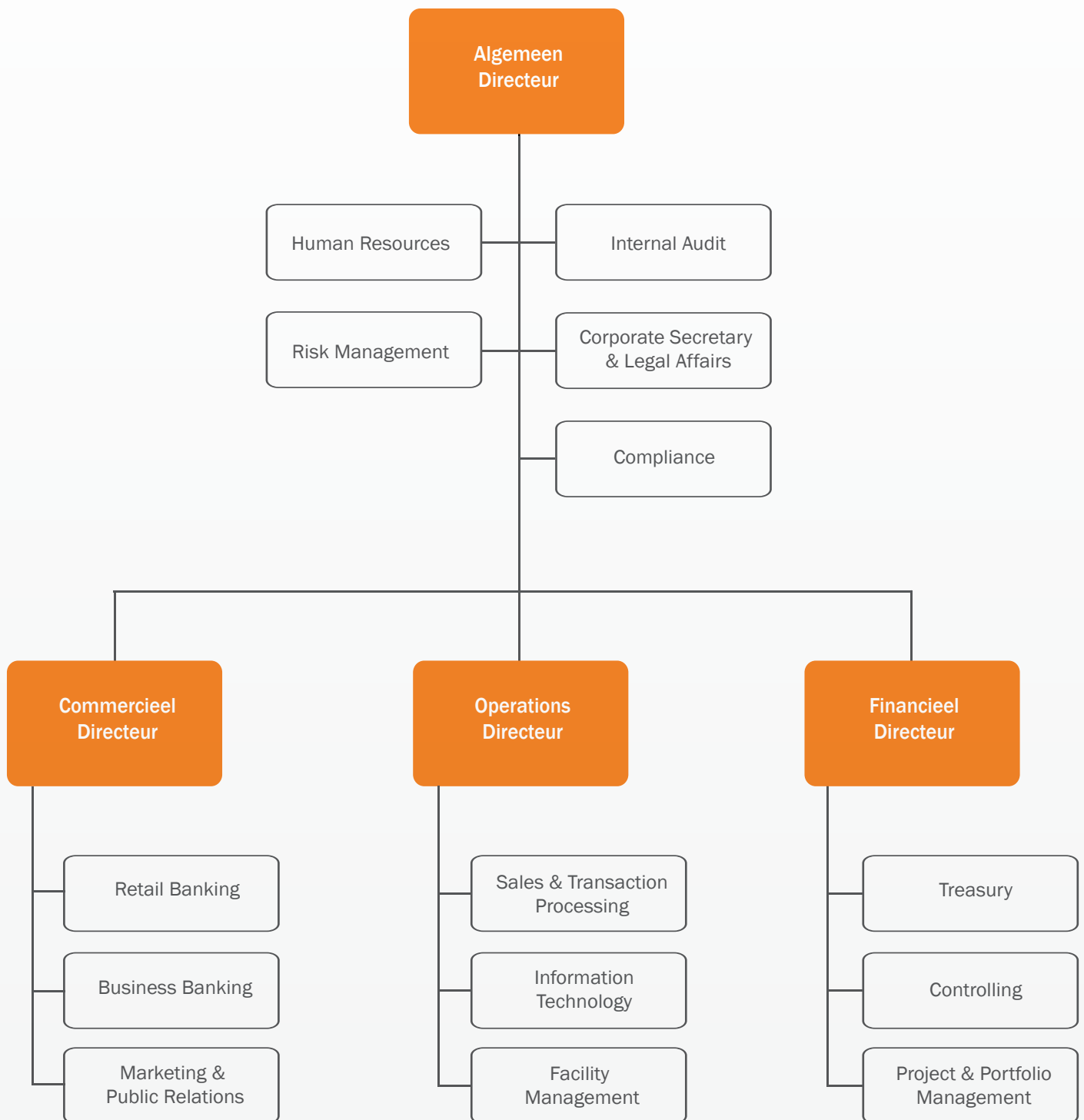
KERNWAARDEN

De belangrijkste grondbeginselen welke als kompas voor ons handelen dienen, vormen de fundamentele waarden en normen van ons bedrijf, onze “core values” en geven richting aan alles wat wij als bank doen:

- Betrouwbaarheid
- Service - en klantgerichtheid
- Teamwork
- Kwaliteit.

ORGANOGRAM

1 JANUARI 2020

FUNCTIEVERDELING

1 JANUARI 2020

RAAD VAN COMMISSARISSEN

Drs. M. Roemer	President-commissaris
Mr. Ch. R. Doekhie	Vicepresident-commissaris
Mr. H. R. Schurman	Commissaris
Mr. M. H. Lautan-Wijnerman	Commissaris
Drs. C. J. Valk RA CA CIA	Commissaris
P. Peneux Msc.	Commissaris

DIRECTIE

Drs. R. P. V. Sheorajpanday	Algemeen directeur/ wnd. commercieel directeur
Drs. M. M. Loswijk-Keerveld RA	Financieel directeur/ wnd. operations directeur

SENIOR MANAGERS

Drs. D. Sitaram	Senior manager Operations
H. Guicherit MBA	Senior manager Commerce

DRS. R. P. V. SHEORAJPANDAY

Human Resources

Drs. R. Brown, wnd. hoofd

Risk Management

Drs. R. Mahabier-Naigi, hoofd

Internal Audit

Drs. R. K. Burgos RA, wnd. hoofd

Corporate Secretary & Legal Affairs

Mr. S. Mahes, hoofd

Senior Manager Commerce

H. Guicherit, MBA

Business Banking

C. Wijdh, BBA, wnd. hoofd

Commercial Manager

C. Wijdh, BBA

Marketing & Public Relations

G. Jong, MSc., hoofd

Retail Banking

D. Khitanea, BBA, hoofd

Affiliates/Branche managers

Centrum

Drs. V. Ramtahaling

R. Beerensteyn-Kertotiko, BSc.

Nieuwe Haven

Drs. R. Changoer

Latour/Tamanredjo

Drs. R. Changoer

Flora

M. Jharihar, MBA

Tourtonne

Drs. A. Lau

Nieuw Nickerie

R. Mangala

DRS. M. M. LOSWIJK-KEERVELD RA

Treasury

Drs. R. Oedai, wnd. hoofd

Controlling

N. Kewalapat QC, B.Ec., hoofd

Compliance

Mr. M. Westmaas, hoofd

Information Technology

Ir. R. Rusland, hoofd

Project & Portfolio Management

A. Jap-A-Joe, B.ICT

Business Information Management

Ing. V. Codrington BSc.

Senior Manager Operations

Drs. D. Sitaram

Sales & Transactions Processing

M. Heikerk. BBA, hoofd

Facility Management

Drs. N. Elshot-Chelius, hoofd

Raad van commissarissen Hakrinbank N.V. (van links naar rechts)

Drs. C. J. Valk RA CA CIA

Mr. Ch. R. Doekhie

Mr. H. R. Schurman

Mr. M. H. Lautan-Wijnerman

P. Peneux Msc.

VIJF JAAR GECONSOLIDEERDE KERNGEGEVENS (IN DUIZENDEN SRD)

	2019	2018	2017	2016	2015
Balans					
Liquide middelen	1.698.536,0	1.338.299,3	1.060.541,3	756.094,8	495.488,7
Klanten (kredietverlening)	2.176.347,2	1.727.048,6	1.563.622,1	1.457.471,4	1.262.540,0
Overige activa	1.508.529,7	1.572.792,5	1.518.150,7	1.156.413,6	688.617,8
Totaal activa	5.383.412,9	4.638.140,4	4.142.314,1	3.369.979,8	2.446.646,4
Schulden aan klanten	4.439.753,5	4.087.606,9	3.621.480,9	2.915.899,8	2.073.444,6
Overige passiva	565.064,5	203.315,3	199.212,1	219.492,8	166.236,3
Eigen vermogen	378.594,9	347.218,2	321.621,1	234.587,2	206.965,6
Totaal passiva	5.383.412,9	4.638.140,4	4.142.314,1	3.369.979,8	2.446.646,4
Resultaten					
Bedrijfsopbrengsten	241.710,5	214.271,0	202.206,6	175.702,7	136.299,2
Operationele bedrijfslasten	163.010,5	141.279,4	125.869,7	106.366,1	86.329,9
Voorziening kredietrisico's	29.936,0	25.195,0	21.604,0	23.353,8	10.170,6
Winst vóór belasting	48.764,0	47.796,6	54.732,9	45.982,8	39.798,7
Belastingen	17.605,5	17.263,0	19.720,8	16.556,3	14.315,6
Winst ná belasting	31.158,5	30.533,6	35.012,1	29.426,5	25.483,0
Dividend in contanten	-	-	8.786,4	1.804,3	3.520,7
Stockdividend (nominaal)	-	-	-	3,3	1,8
Ratio's (in %)					
Efficiency ratio	67,4	65,9	62,2	60,5	63,3
Return on equity	8,6	9,1	12,6	13,3	13,0
Return on assets	0,62	0,70	0,93	1,01	1,08
Capital ratio	7,03	7,49	7,76	6,96	8,46
BIS-ratio	8,58	7,65	10,65	9,51	9,98
Gegevens per aandeel (x SRD 1)					
Aantal uitstaande aandelen	522.998	522.998	522.998	501.206	488.981
Nettowinst per aandeel	59,58	58,38	66,95	58,71	52,11
Dividendbedrag per aandeel	-	-	16,80	20,60 ²⁾	17,22 ¹⁾
Dividend in % van de gemiddelde beurskoers	-	-	4,12	5,10	4,42
Winstuitkeringspercentage	-	-	25,10	6,13	13,82
Zichtbare intrinsieke waarde	723,89	663,90	614,96	468,05	423,26
Beurskoers per aandeel	408,00	408,00	408,00	408,00	400,00
Marktkapitalisatie (x SRD 1.000)	213.383	213.383	213.383	204.492	195.592
Koers-/intrinsieke waarde in %	56,4	61,5	66,3	87,2	94,5
Koers-/winstverhouding	6,8	7,0	6,1	6,9	7,7
Aantal medewerkers	334	321	319	319	321
Aantal kantoren	7	7	7	7	7

1) cash- en stockdividend uitgaande van de beurskoers van SRD 400,00.

2) cash- en stockdividend uitgaande van de aangepaste beurskoers van SRD 391,00.

BERICHT VAN DE RAAD VAN COMMISSARISSEN

Inleiding

De raad van commissarissen (rvc) biedt u het jaarverslag aan waarin de jaarrekening over 2019 is opgenomen. De externe accountant heeft de jaarrekening gecontroleerd en van een goedkeurende controleverklaring voorzien.

De rvc is een onafhankelijk orgaan van de vennootschap, verantwoordelijk voor het toezicht op en advies aan de directie. Daarnaast overziet hij de algemene gang van zaken, de strategie en de operationele prestaties van de onderneming. De rvc richt zich tevens op de effectiviteit van de interne risicobeheersings- en controlesystemen van de vennootschap en de integriteit en kwaliteit van de financiële verslaggeving. Bij de uitoefening van zijn taken laat de rvc zich leiden door de belangen van de vennootschap en de daarmee verbonden onderneming. De rvc neemt daarbij de belangen van alle bij de Hakrinbank N.V. betrokken partijen in aanmerking.

De grondslag voor het handelen van de rvc ligt in de wettelijke regelingen alsmede de statuten van de Hakrinbank N.V. De werkzaamheden van de raad staan beschreven in het rvc-reglement. De raad streeft naar een open en constructieve manier van toezicht op de directie en de algemene gang van zaken bij de Hakrinbank N.V. Alhoewel in de statuten is geregeld dat besluiten met meerderheid van stemmen kunnen worden genomen, heeft de raad zich in het proces tot het komen van evenwichtige besluiten steeds laten leiden door het principe van consensus. In het rvc-reglement is opgenomen dat de rvc zich bij zijn besluitvorming laat bijstaan door bijzondere commissies die hem tevens van advies dienen over onderwerpen binnen hun taakgebied. Ook voor deze bijzondere commissies zijn er separate reglementen.

Per augustus 2019 was de samenstelling van de rvc als volgt:

De heer drs. M. Roemer	<i>President-commissaris</i>
Mevrouw mr. Ch. R. Doekhie	<i>Vicepresident-commissaris</i>
De heer P. Peneux MSc	<i>Commissaris, tevens voorzitter remuneratie- en nominatiecommissie</i>
De heer drs. C.J. Valk RA CA CIA	<i>Commissaris, tevens voorzitter auditcommissie</i>
De heer mr. H.R. Schurman	<i>Commissaris, tevens voorzitter risk- en compliancecommissie</i>
Mevrouw mr. M. H. Lautan-Wijnerman	<i>Commissaris</i>

Werkzaamheden

In het verslagjaar is de raad van commissarissen meer dan het statutair voorgeschreven minimum aantal keren bijeengekomen, zowel plenair als in commissies.

De voornaamste onderwerpen die tijdens deze vergaderingen aan de orde kwamen, waren:

- de strategie van de Hakrinbank N.V.,
- het jaarverslag 2018 en 2019,
- het beleidsplan 2019,
- de exploitatie- en investeringsbegroting,
- de kredietportfolio,
- de begrote versus de gerealiseerde resultaten,
- het afbouwtraject aandelenbelang van de staat Suriname,
- de verdere invulling van de topstructuur bij de Hakrinbank N.V.,
- de verslagen van de Audit-, Risk- en Compliance-, Remuneratie- en Nominatiecommissie,
- de risico's en het risicomanagement,
- de in Nederland aangehouden geldzending,
- de solvabiliteitspositie en de verbetering van de BIS-ratio,
- de halfjaarcijfers en de periodieke financiële rapportages,
- de Enterprise risk management en compliance werkzaamheden,
- het tenderproces voor de controle opdracht van de jaarrekening.

Naast deelname aan de raadsvergaderingen hebben de bijzondere commissies zich voornamelijk toegelegd op:

- de bewaking van de belangrijke risicogebieden volgens de Management Letter van de externe accountant;
- het toezicht op de uitvoering van het goedgekeurde IAD (Internal Audit Department) auditplan en het auditcharter;
- de financiële verslaggeving waaronder de halfjaarcijfers, de jaarcijfers en de relevante processen;
- de risico's en de beheersing van de informatie- en communicatietechnologie in samenspraak met de risk- en compliance-commissie;
- de aangehouden geldzending;
- de adequate vaststelling en de toereikendheid van de voorzieningen;
- de bewaking van de BIS-ratio en het toezien op de waarborging van de vereisten die door de toezichthouder zijn vastgesteld;
- de vaststelling en de bestemming van de uitkeerbare winst;
- de beoordeling van de externe accountant en van het functioneren van de interne accountant;
- de beoordeling van kredieten conform de richtlijnen van de Centrale Bank van Suriname;
- de beoordeling van het IAD-auditplan;
- de interne jaarrekening en de opinie hierover van de IAD;
- IFRS-gereedheid en gap-analyse;
- de opstelling en goedkeuring van het integriteitsbeleid.

Aandelenemissie

Inmiddels heeft de aandelenemissie plaatsgevonden. Aangezien er enkele partijen zijn die voor een aanmerkelijk belang hebben ingeschreven, is toestemming gevraagd aan de Centrale Bank van Suriname (CBvS) voor de toewijzing conform de wettelijke regels. Wij zijn in afwachting van de vereiste toestemming van de CBvS om de toewijzing te doen, waarna wij u nader kunnen informeren over de resultaten van de aandelenemissie. Zowel de rvc als de directie hebben zich gezamenlijk ingezet om in overleg met de CBvS dit traject af te ronden. In dat kader zijn er verschillende overlegmomenten geweest met de CBvS.

Kwaliteitsborging en onafhankelijkheid

De rvc heeft conform de corporate governance code van de Hakrinbank N.V. in 2019 haar functioneren geëvalueerd. Tijdens deze evaluatie is gesproken over het functioneren van de rvc als geheel en van de bijzondere commissies afzonderlijk en over de werkrelatie tussen de raad en de directie. De leden van de rvc zijn over het algemeen tevreden over hun eigen functioneren en dat van de commissies. Er is openheid en de leden van de rvc vullen elkaar qua kennisgebied goed aan.

Aan het vergroten van het eigen vermogen ter verbetering van de ratio's van de Hakrinbank N.V. is extra aandacht besteed. De rvc is van oordeel dat de rvc zodanig is samengesteld, dat de leden ten opzichte van elkaar en van de directie in staat zijn onafhankelijk en kritisch te opereren. Naar het oordeel van de rvc is er voldaan aan best practice-bepalingen en de onafhankelijkheid in de zin van de corporate governance code van de Hakrinbank N.V.

De conclusie van de zelfevaluatie is dat de leden zowel individueel als collectief naar tevredenheid hebben gefunctioneerd.

Benoeming

Volgens artikel 22 van de statuten treedt in de jaarlijkse Algemene Vergadering van Aandeelhouders een aantal commissarissen af, conform een door de rvc vastgesteld rooster. Op de komende Algemene Vergadering van Aandeelhouders zijn volgens rooster de commissarissen de heer P. Peneux MSc. en mevrouw mr. M. H. Lautan-Wijnerman aan de beurt om af te treden. De heer Peneux is per 14 augustus 2020 vroegtijdig uit de rvc getreden, terwijl mevrouw Lautan-Wijnerman niet beschikbaar is voor herbenoeming.

Op 21 februari 2020 is de heer Roemer, op eigen verzoek, teruggetreden als commissaris. Het minimum aantal leden volgens de statuten is vijf personen. Met het uittreden van voornoemde leden is de rvc onder het statutair minimum gedaald, maar is conform artikel 23 van de statuten nog steeds wettig geconstitueerd. Mevrouw Doekhie en de heer Valk hebben beiden aangegeven dat zij tijdens de Algemene Vergadering van Aandeelhouders over het boekjaar 2019 (vroegtijdig) zullen aftreden.

De rvc bedankt de afgetreden commissarissen voor hun bijdrage en toewijding aan de vennootschap.

Vaststelling Jaarrekening 2019 en Dividendvoorstel

De directie van de Hakrinbank N.V. heeft de jaarrekening opgesteld; Accountantskantoor Lutchman & Co N.V. heeft de jaarrekening gecontroleerd en voorzien van een goedkeurende controleverklaring. Vanaf 2019 is een nieuwe engagement-partner eindverantwoordelijke accountant aangesteld in de persoon van de heer D. de Keyser CA AA. De auditcommissie van de rvc heeft de jaarrekening uitvoerig besproken met de directie, de Internal Auditafdeling, en de externe accountant. Vervolgens heeft de rvc, in aanwezigheid van de externe accountant, de jaarrekening met de directie besproken. Mede op basis van de discussies die in dat verband zijn gevoerd, heeft de raad geconcludeerd dat dit verslag voldoet aan alle voorschriften en eisen van good governance en transparantie. Het schetst een goed en compleet beeld van de prestaties, risico's en gebeurtenissen waar de raad toezicht op houdt.

Conform de solvabiliteitsrichtlijn van de CBvS kan over het boekjaar 2019 geen dividend worden uitgekeerd aan de aandeelhouders.

Op de Algemene Vergadering van Aandeelhouders over het boekjaar 2019 zal de jaarrekening 2019 ter vaststelling aan de aandeelhouders worden voorgelegd. De rvc stelt voor dat de jaarrekening wordt vastgesteld en dat aan de directie decharge wordt verleend voor het gevoerde beleid en aan de rvc voor het gehouden toezicht. Voorts geven wij u in overweging uw goedkeuring te geven aan de bestemming van de winst, namelijk het toevoegen van de winst aan de algemene reserve.

Dankzegging

Het jaar 2019 was wederom een jaar met uitdagende marktomstandigheden. In de organisatie van de Hakrinbank N.V. zijn veranderingen doorgevoerd om de dienstverlening beter aan te passen met het oog op de toekomst. Graag willen wij de directie en de medewerkers van Hakrinbank N.V. bedanken voor de wijze waarop zij in 2019 hun taak hebben verricht. Een bijzonder woord van dank gaat uit naar de klanten voor het blijvende vertrouwen in de Hakrinbank N.V.

Paramaribo, 21 september 2020

Raad van commissarissen:

Mr. H. R. Schurman	President-commissaris
Mr. Ch. R. Doekhie	Vicepresident-commissaris
Mr. M. H. Lautan-Wijnerman	Commissaris
Drs. C. J. Valk RA CA CIA	Commissaris

Met Hakrinbank Easy Request (HER) kun je 24/7 en vanuit elke locatie onze producten en diensten online aanvragen. Tevens is HER beschikbaar bij onze deelnemende partnerbedrijven zodat u ter plekke uw aankoop kunt financieren. **Gemakkelijk, veilig en snel!**

VERSLAG VAN DE DIRECTIE

Algemene beschouwing

De Hakrinbank N.V. is een moderne full-service bank die klantgericht opereert met een primaire focus op het zakelijke- en het midden- en hoger-inkomens-consumenten-segment. Onze ambitie is om voor onze focus-klantsegmenten de 'preferred bank' te zijn en hun een sublieme-klantervaring te laten beleven. De Hakrinbank N.V. is sterk geworteld in de Surinaamse samenleving en levert een belangrijke bijdrage aan de ontwikkeling van diverse sectoren, bedrijven, gezinnen en de samenleving. In dit jaarverslag presenteren wij de ontwikkelingen binnen onze bankinstelling, alsmede de relevante omgeving.

De in het boekjaar 2019 gerealiseerde resultaten kwamen tot stand in een klimaat van toenemende fiscale onevenwichtigheden die een toenemende verstoring van de nog relatief stabiele macro-economische indicatoren met zich zou meebrengen, terwijl ook de consequenties van de aanhouding van de door de Centrale Bank van Suriname (CBvS) verzorgde geldzending zich deden voelen. De inflatie kwam uit op 4,2%, terwijl de economische groei naar schatting circa 2,3% bedroeg. De toenemende tekorten op de overheidsbegroting en handelsbalans werden temporair gemitigeerd door ruime monetaire financiering en valuta-interventies door de CBvS. De gevolgen hiervan: een toename van wisselkoers en inflatie openbaarden zich in 2020 in volle omvang.

Enkele markante ontwikkelingen regarderende het monetair beleid in 2019, betroffen de opzegging van het Memorandum of Understanding (MOU) tussen de CBvS en de staat van april 2016 waarin partijen zich committeerden om de staat niet monetair te financieren, en de wijziging van het vreemde-valuta-kasreserve voorschrift door de CBvS. Met de opzegging in het eerste kwartaal van het MOU door de staat, werd wederom een aanvang gemaakt met monetaire financiering van de staat. In mei 2019 werd het vreemde valuta kasreserve voorschrift door de CBvS aangepast, waarbij vastgesteld werd dat 100% van de EUR kasreserve en 50% van de USD kasreserve moest worden overgedragen aan de CBvS. Met de deviezenbanken werd afgesproken dat deze gelden op aparte, zogenaamde 'ringfenced' rekeningen bij buitenlandse banken met een goede creditrating zouden worden aangehouden. Het beheer zou door een drie leden tellend Strategic Investment Committee geschieden, waarvan de Surinaamse bankiersvereniging twee leden en de CBvS een lid zou invullen. Hoewel er grote zorgen en bezwaren in het bankwezen en de samenleving waren, hebben de commerciële banken hun medewerking hieraan verleend.

De belangrijkste reden daarvoor was dat hierdoor afspraken gemaakt konden worden over het beheer van de door hen reeds aan de CBvS toevertrouwde vreemde-valuta-middelen. Vele banken, ook de Hakrinbank, hadden namelijk al grote vreemde-valuta-bedragen toevertrouwd aan de CBvS. Bij de Hakrinbank vloeide dit voort uit de met de CBvS afgesloten vreemde-valutaswaps in de periode 2014 en 2015, waarbij de vreemde-valuta-middelen werden verkocht aan de CBvS met de afspraak om deze in de toekomst terug te kopen. Op de afgesproken vervaldatum was de CBvS echter niet in staat om de vreemde valuta bedragen te leveren aan onze bank, waardoor de bedragen als vorderingen c.q. tegoeden bij de CBvS zijn gebleven. De met de verkoop van de vreemde-valuta-middelen verkregen SRD's werden grotendeels uitgeleend aan de staat. Ook de stopzetting van de EUR-geldzending heeft bijgedragen aan de toename van het toevertrouwen van vreemde-valuta-middelen aan de CBvS. Aangezien de CBvS zich niet heeft gehouden aan de met de Surinaamse Bankiersvereniging gemaakte afspraken, in het bijzonder het plaatsen van de vreemde-valuta-kasreserve-gelden op ringfenced accounts en het effectueren van het beheer van deze middelen door de Strategic Investment Committee, is de Hakrinbank reeds in augustus 2019 gestopt met het overmaken van vreemde-valuta-kasreserve-gelden naar de CBvS. Door deze relatief vroege stopzetting van de overmakingen is het bedrag van onze bank dat tegen de hiervoor genoemde afspraken is aangewend beperkt gebleven tot EUR 3,6 miljoen, terwijl er geen USD's tegen de afspraken in zijn aangewend.

Ondanks het uitdagende omgevingsklimaat heeft onze bank in het verslagjaar overall bevredigende bedrijfsresultaten geboekt. Het geconsolideerd balanstotaal nam met 16,1% toe tot SRD 5,4 miljard, terwijl de winst voor belasting verbeterde met SRD 1,0 miljoen, ofwel 2,0% tot SRD 48,8 miljoen. Door de sterkere procentuele toename van de operationele bedrijfslasten dan die van de bedrijfsopbrengsten, verminderde de efficiency-ratio tot 67,4%. De BIS-ratio verbeterde met 0,9 procentpunt tot 8,6%, nog wel onder de minimumnorm van de CBvS van 10%. Wij hebben ook een belangrijke innovatie gerealiseerd met de introductie van onze digitale wallet Mopé in oktober 2019, waarmee de standaard voor mobiel-betalen in Suriname is gezet, dat ook straight-through, real-time betalingen faciliteert. Ook hebben wij in de eerste helft van 2019 het e-commerce platform hoppa! gelanceerd, en is ons online kredietverleningskanaal, Hakrinbank Easy Request (HER) verder verbeterd.

Het eigen vermogen van onze bank zal bij goedkeuring van het winstbestemmingsvoorstel toenemen met SRD 31,3 miljoen tot het robuuste niveau van SRD 378,6 miljoen. In het licht van de hoogte van de BIS-ratio en in lijn met ons kapitaal- en dividendbeleid en de voorschriften van de CBvS wordt voorgesteld om over het boekjaar 2019 geen dividend uit te keren.

De koers van onze aandelen op de Surinaamse Effectenbeurs bleef gedurende het gehele verslagjaar constant op SRD 408, waardoor ook de marktkapitalisatie gelijk bleef op SRD 213,4 miljoen. De Surinaamse beursindex, die de gewogen marktwaarde aangeeft van een vastgesteld aandelenpakket, daalde met 4,35% tot 9.207 per ultimo december 2019.

Een belangrijke doelstelling in 2019 was de verbetering van de BIS-ratio middels een emissie van aandelen en de uitgifte van een langlopende achtergestelde lening. Met betrekking tot de aandelenemissie was met de staat afgesproken om de afbouw van zijn participatie in het kapitaal van onze bankinstelling te effectueren door niet te participeren in de voornoemde aandelenemissie, waardoor zijn aandelenbelang verwaterd. Er is in totaal voor 260.694 aandelen ingeschreven bij de aandelenemissie. Hierbij waren er tevens inschrijvers voor een aanmerkelijk belang. Aangezien de voor deze inschrijvers vereiste goedkeuring door de CBvS nog niet is ontvangen, kunnen we u nog niet informeren over het eindresultaat van de aandelenemissie.

In het vervolg van dit verslag worden de belangrijkste macro-economische ontwikkelingen beschreven teneinde een goed beeld te schetsen van de omgeving waarin onze bank in het verslagjaar heeft geopereerd. Vervolgens wordt het gevoerde bedrijfsbeleid van de Hakrinbank N.V. en haar dochterondernemingen toegelicht, alsmede de financiële ontwikkeling belicht.

HET MACRO-ECONOMISCH OMGEVINGSKLIMAAT

Algemeen

De mondiale economie groeide met 2,9% in 2019, circa 0,5% lager dan 2018. De handelsspanningen tussen de United States of America (USA) en China die in 2018 begonnen, duurden voort in 2019 en hebben geleid tot een afname van de mondiale industriële productie en een toenemende onzekerheid met betrekking tot de internationale handel. Naast deze oorzaken hebben ook geopolitieke spanningen in landen en in de wereld bijgedragen aan de vertraagde groei in 2019. Factoren als de onzekerheid van een no-Brexit-deal bij de uittreding van het Verenigde Koninkrijk uit de Europese Unie en de gevolgen daarvan voor beide partners, macro-economische onevenwichtigheden met groeiende schulden in verschillende grote opkomende economieën en structurele factoren, zoals lage productiviteit en vergrijzing van de bevolking in de ontwikkelde landen. De groei in de ontwikkelde landen in 2019 bedroeg 1,7% ten opzichte van de groei van 3,7% in de opkomende economieën en ontwikkelingslanden.

De wereldmarktprijzen van grondstoffen, met uitzondering van edele

metalen, waaronder goud, vertoonden in 2019 een dalende trend. Zo daalde de gemiddelde aardolieprijs met circa 10% tot USD 61 per vat. De oorzaak hiervan lag in de vertraagde groeiverwachtingen van de wereldeconomie door de handelsspanningen tussen de twee grootste economieën. De goudprijs daarentegen steeg met circa 9,7% ten opzichte van 2018 en bedroeg gemiddeld USD 1.393 per troy ounce.

Aan het begin van 2020 was de groei van de wereldeconomie voor dit jaar nog op 3,3% geprojecteerd, maar sinds de uitbraak van de Covid-19-pandemie, is het duidelijk voor vele organisaties en economen dat er in 2020 sprake zal zijn van een wereldwijde recessie. Volgens het International Monetary Fund (IMF) zal de mondiale recessie in 2020 met een krimp van 3,0% als gevolg van deze pandemie, de ergste zijn sinds de grote depressie van 1929. Afhankelijk van het moment waarop het proces van normalisatie in de wereld wordt ingezet, kan de krimp in 2020 hoger uitvallen en kan het verwachte herstel van de wereldeconomie in 2021 met een geprojecteerde groei van circa 5,8%, ook veel lager uitvallen.

De overheden van zowel ontwikkelde als ontwikkelingslanden, zullen in eerste instantie moeten werken aan het omlaag brengen van het aantal Covid-19-besmette personen, evenals aan het herstel van de gezondheidszorg die zwaar onder druk is komen te staan. Er zullen economische stimulusprogramma's uitgevoerd moeten worden en voor zowel gezinnen als het bedrijfsleven fiscale maatregelen getroffen moeten worden, om ergere disrupatie binnen de economieën tegen te gaan. Dit zal een nog grotere druk uitoefenen op overheidsuitgaven met als gevolg stijgende schulden in de landen. Het zijn vooral de ontwikkelingslanden die daarvan langdurige gevolgen zullen ondervinden. Om uit de crisis te komen, is tevens een faciliterend monetair beleid met lage rentevoeten nodig en zal het bankwezen in de diverse landen maatregelen moeten nemen om de aflossingsvoorwaarden van schulden aan bedrijven en huishoudens te herzien. Dit alles moet bijdragen aan een sneller herstel van de economieën.

Vanwege de wereldwijde recessie in 2020, zullen de wereldmarktprijzen van grondstoffen (energie en niet-edele metalen) sterk afnemen. Internationale prijzen van agrarische producten zullen in mindere mate beïnvloed worden door de recessie, en kunnen zelfs toenemen als de voedselvoorziening in gevaar komt door disrupties in de voedselvoorzieningsketens. Aan de andere kant doet goud, een belangrijk beleggingsgoed in crisisperiodes, het goed en zal de goudprijs naar verwachting verder stijgen.

De productie binnen de Surinaamse economie die in 2018 met 2,6% toenam, steeg verder in 2019. De economische groei in 2019 wordt door het IMF geschat op circa 2,3%. Alhoewel de productie binnen de mineraalsubsectoren goud en aardolie niet noemenswaardig gestegen is, de goudproductie is zelfs afgenomen, hebben de investeringen in die sectoren bijgedragen aan de economische opleving in 2019. De stijgende productie in 2019 is voor een belangrijk deel toe te schrijven aan een opleving van de niet-mineralen-productie en dienstverlenende sectoren, als gevolg van een toename van de binnenlandse vraag. Vanwege een redelijk

stabiële wisselkoers gedurende het jaar, met als gevolg een lage inflatie, werd de toename van de binnenlandse effectieve vraag die in 2018 zichtbaar werd, ook in 2019 voortgezet. De stijgende importen van consumptiegoederen in deze jaren zijn hiervan het gevolg.

De goudproductie nam in 2019 marginaal af met circa 2,7% en bedroeg circa 40,5 duizend kg. De daling van de goudproductie was zowel te zien bij de klein- en midden-standsbedrijven als bij de grootmijnbouwbedrijven. De afname bedroeg respectievelijk circa 0,8% en circa 2,2%. Vooral de productie van IAMGOLD Rosebel Gold Mines N.V. (Rosebel) daalde in 2019 significant met circa 12,5% tot 10,7 duizend kg. De oorzaken voor deze productiedaling waren de gedwongen stopzetting van de bedrijfsactiviteiten voor circa 1,5 maand vanaf juli 2019 vanwege illegale activiteiten van porknokkers in het concessiegebied van het bedrijf en een lager goudgehalte in het ontgonnen gouderts. In 2019 heeft het bedrijf investeringen gedaan in de nieuwe transportweg tussen de Pikin Saramacca-mijn en de raffinaderij van Rosebel. In oktober begon men met de productie van de nieuwe mijn die een levensduur heeft van circa 15 jaar.

De productie van ruwe en verwerkte aardolie nam in 2019 marginaal toe met respectievelijk 0,9% en 3,1% ten opzichte van 2018. In april 2019 is de Staatsolie Maatschappij Suriname N.V. (Staatsolie) begonnen met nearshore exploratie-activiteiten uit hoofde van eigen investeringen ter waarde van USD 94 miljoen. De nearshore exploratie-activiteiten hebben echter geen commerciële winbare oliereserves getoond. De investeringen in upstream activiteiten in 2019 bedroegen circa USD 199 miljoen en waren onder andere bestemd voor het drillen van nieuwe onshore boorputten en het toepassen van nieuwe technieken om een hoger percentage olie uit de putten te halen. Investeringen in de offshore exploratie-activiteiten werden voortgezet door de buitenlandse maatschappijen.

In de eerste maanden van 2020 werd het duidelijk, dat er een groot potentieel offshore winbare oliereserve in de Surinaamse wateren voorkomt en wel in het Maka Central-1 Block 58 exploratiegebied van de Apache Corp. en Total S.A. maatschappijen. Staatsolie heeft de mogelijkheid om voor maximaal 20% deel te nemen aan de offshore operaties, waarbij het circa 5 tot 7 jaar kan duren voordat met offshore olieproductie gestart kan worden.

Staatsolie heeft voor de periode 2020 - 2027 een investeringsprogramma uitgezet van ruim USD 1 miljard. Kapitaal is nodig ten behoeve van down- en upstream activiteiten en het inkopen van 30% aandelen in de Pikin Saramacca-goudmijn van IAMGOLD Rosebel Gold Mines N.V. Staatsolie is van plan om circa USD 903 miljoen van de investeringsmiddelen uit eigen cashflow te genereren, terwijl er in maart 2020 obligatiepapier is uitgegeven, waarbij een totaalbedrag van USD 195 miljoen is opgehaald. Naast investeringen in de olie- en goudsector, zijn de bedrijfsactiviteiten van Staatsolie per 1 januari 2020 verder uitgebreid met het beheer van de Afobakadam en de powerplant.

Financiële transacties met het buitenland

In 2019 nam de exportwaarde van goederen marginaal toe met circa 3,8% tot USD 2,2 miljard. Vanwege de stijgende wereldmarktprijs van goud met 9,7%, is de exportwaarde van goud gestegen met 6,2% tot USD 1,7 miljard en heeft daardoor voor een belangrijk deel bijgedragen aan de stijgende exportwaarde in 2019. De exportwaarde van andere belangrijke exportgoederen nam juist af vanwege dalende wereldmarktprijzen en/of een dalende productie en dalend exportvolume. Zo namen de exportwaarden van olie, garnalen en bacove in 2019 sterk af met respectievelijk 16,8%, 30,2% en 53,2%.

De import van goederen nam opvallend toe en wel met circa 14%.

DE BETALINGSBALANS OP KASBASIS (IN MILJOENEN USD)

Waarde- c.q. saldi-bedragen	2019 ^{*)}	2018	2017
Export van goederen	2.210	2.129	2.035
Import van goederen	(1.803)	(1.582)	(1.363)
Handelsbalans	407	547	672
Dienstenbalans	(494)	(380)	(317)
Primaire inkomens	(413)	(388)	(394)
Inkomensoverdrachten	90	103	100
Saldo lopende rekening	(410)	(118)	61
Vermogensoverdracht	(3)	-	-
Financiële rekening	744	298	113
Statistische verschillen	(286)	(32)	(152)
Saldo totale rekening	45	148	22
Internationale reserves	648	581	424

*) Voorlopige cijfers per 29 mei 2020. | Bron: Centrale Bank van Suriname.

De stijgende importen betroffen niet slechts consumptiegoederen, maar tevens investeringsgoederen ten behoeve van de goud-, olie- en constructie-sector. De handelsbalans van goederen vertoonde in 2019 nog steeds een positief saldo. Echter is dit saldo in de afgelopen 3 jaar aan het afnemen en wel van USD 672 miljoen in 2017 tot USD 407 miljoen in 2019. Dit komt door de sterkere stijging van de importen ten opzichte van exporten. Het saldo van de dienstenbalans dat structureel negatief is, verslechterde in 2019, veelal vanwege geïmporteerde diensten ten behoeve van nearshore olie-exploratie activiteiten van Staatsolie.

Het tekort op de lopende rekening nam toe tot USD 410 miljoen, ofwel circa 10,7% van het BBP. Naast de daling van de handelsbalans droegen een toename van de tekorten op de dienstenbalans en de primaire inkomens hieraan bij. Op de primaire inkomens worden de winstovermakingen van buitenlandse bedrijven en interestbetalingen op buitenlandse overheids- en particuliere schulden geregistreerd.

Het saldo op de financiële rekening vertoonde een overschot van USD 744 miljoen in 2019, circa 19,3% van het BBP. Deze significante kapitaalimport compenseerde ruimschoots het tekort op de lopende rekening. Het grootste deel van de kapitaalimport ter waarde van circa USD 380 miljoen, moet worden toegeschreven aan het overhevelen van de vreemde-valuta-kasreserve van de banken naar de internationale reserve in 2019. Het aanhouden van vreemde-valuta-kasreserves bij de CBvS conform internationale “best practice”, was door het IMF geadviseerd aan de monetaire autoriteiten. In het tweede halfjaar zijn de banken hiertoe overgegaan hetgeen gereflecteerd wordt in de betalingsbalans.

Daarnaast is er voor circa USD 260 miljoen kapitaal binnengekomen uit hoofde van per saldo ingekomen buitenlandse overheidsleningen, waaronder de opbrengsten van de uitgifte van een internationale obligatielening door de overheid in december 2019 ter waarde van USD 125 miljoen ten behoeve van de overname van de Afobaka-operaties van Alcoa. De rest van het ingekomen kapitaal is het gevolg van een instroom van geoormerkte vreemde-valuta-tegoeden van de monetaire autoriteiten in het buitenland, alsook vreemde valuta tegoeden van de mijnbouwbedrijven bij buitenlandse banken. De internationale reserve bedroeg per ultimo 2019 USD 648 miljoen, een toename van USD 67 miljoen ten opzichte van 2018. In januari 2020 informeerde de regering de Surinaamse Bankiersvereniging dat, van de gestorte kasreserves en termijndeposito's van circa USD 426 miljoen van de banken bij de CBvS, er circa USD 197 miljoen in 2019 was aangewend voor het doen van interventies met name het financieren van importen en schuldenlastbetalingen van de overheid. Dit is gebeurd zonder toestemming van de banken.

Deze zaak heeft het vertrouwen van het bankwezen en publiek in de moederbank en regering flink aangetast. Ook werd de voormalige governor van de CBvS, die in opspraak was gekomen op verdenking van frauduleuze handelingen waaronder valsheid in geschrifte, begin februari 2020 door de politie aangehouden en in verzekering gesteld. In dezelfde maand werd, mede op voordracht van de Surinaamse

Bankiersvereniging en de Vereniging Surinaams Bedrijfsleven (VSB) en de Associatie van Surinaamse Fabrikanten (ASFA) de heer drs. M. Roemer als nieuwe governor van de moederbank aangesteld. De heer Roemer was ten tijde van zijn benoeming hoofddirecteur van de verzekeringsmaatschappij Self Reliance N.V. en president-commissaris van de Hakrinbank N.V. In april 2020 zijn de resterende vreemde valuta kasreserve middelen ter waarde van USD 330 miljoen “geringfenced”. In mei 2020 heeft de CBvS met de individuele banken overeenkomsten getekend over de terugbetaling van hun deel van de onrechtmatig bestede kasreserves.

In 2019 waren de wisselkoersen nog steeds vrij stabiel te noemen. De stopzetting van de geldtransporten via de CBvS sinds april 2018, heeft geleid tot een daling van de chartale eurokoers. Vanwege een tekort aan chartale USD's, was er sprake van een opwaartse druk op de wisselkoers, en waren banken genooddaakt om de opname hiervan van bankrekeningen te beperken, terwijl girale transacties door de banken juist gestimuleerd werden.

De CBvS is een samenwerking met de Federal Reserve (FED) van de USA aangegaan om het probleem van schaarse chartale USD's aan te pakken. Binnen dit kader werden er sedert september 2019 USD-geldzendingen uitgevoerd. Deze maatregel heeft in de maanden oktober en november bijgedragen tot een daling van de wisselkoers van de USD op de valutamarkt. In december kwam de wisselkoers weer onder druk te staan vanwege de grotere vraag naar chartale USD's aan het eind van het jaar. De FED heeft in februari 2020 de geldtransporten stopgezet, omdat de lokale monetaire autoriteiten zich kennelijk niet hebben gehouden aan de voorwaarden van de samenwerking.

Door de nog relatieve rust op de valutamarkt in 2019, bedroeg de binnenlandse gemiddelde inflatie 4,4% en lag de maand op maand inflatie beneden de 1%.

Staatsfinanciën en schuldpolitiek

Bij het schrijven van dit verslag waren de gegevens betreffende de overheidsfinanciën over het jaar 2019, slechts beschikbaar tot en met de maand oktober. Het beleid met betrekking tot overheidsfinanciën draagt al enige jaren bij aan de onevenwichtigheden in de Surinaamse economie vanwege de grote financieringstekorten, die steeds meer een structureel karakter krijgen.

Tot en met oktober bedroegen de totale ontvangsten van de overheid SRD 5,5 miljard ten opzichte van de totale uitgaven van SRD 8,0 miljard. Het financieringstekort ter waarde van SRD 2,5 miljard wordt geschat op circa 8,8% van het BBP, terwijl het commiteringstekort tot en met oktober circa 6,6% van het BBP bedroeg. Bij het commiteringstekort worden de achterstallige betalingen die betrekking hebben op voorgaande begrotingsjaren buiten beschouwing gelaten.

OVERHEIDSFINANCIËN OP KASBASIS (IN MILJOENEN SRD)

	2019 ^{*)}	2018	2017
Ontvangsten en schenkingen	5.482	5.970	5.114
Waarvan:			
Belastingen	3.867	4.142	3.544
Niet-belastingen	1.615	1.828	1.570
Schenkingen	-	-	-
Uitgaven	8.021	8.927	7.354
Waarvan:			
Lonen en salarissen	2.644	2.414	1.923
Goederen en diensten	788	871	1.119
Subsidies/ overheidsbijdragen	2.786	3.501	2.404
Interest staatsschuld	800	920	671
Kapitaaluitgaven	1.003	1.221	1.237
Saldo	(2.539)	(2.957)	(2.240)
Waarvan:			
Achterstallige betalingen	725	993	219
Statistische verschillen	(1)	(64)	(87)
Financieringssaldo	1.815	(2.028)	(2.108)
Binnenlandse financiering	1.177	2.131	1.414
Buitenlandse financiering	629	327	984

^{*)} Voorlopige cijfers per 02 maart 2020. | Cijfers gebaseerd op de eerste 10 maanden van 2019. | Bron: Ministerie van Financiën

Het is duidelijk dat de overheidsuitgaven nog steeds sterker stijgen dan de overheidsinkomsten. De post “subsidies en bijdragen” en “lonen en salarissen” zijn als vanouds de grootste uitgavenposten op de begroting en maakten circa 68% uit van de totale uitgaven tot en met oktober 2019. Daarentegen maakten de kapitaaluitgaven van de overheid circa 13% uit van de totale uitgaven. Vanwege de significante

financieringstekorten die in de afgelopen jaren grotendeels door staatsschulden worden gefinancierd, zijn de rentelasten van de overheid enorm gestegen. Tot en met oktober 2019 bedroegen deze SRD 800 miljoen. De totale schuldenlastbetalingen van de staat bedroegen in 2019 SRD 2 miljard. Het wordt steeds moeilijker voor de overheid om (op tijd) aan haar schuldverplichtingen te voldoen.

SCHULD VAN DE STAAT SURINAME (VOLGENS DEFINITIE WET OP DE STAATSSCHULD) (IN MILJOENEN SRD)

	2019 ^{*)}	2018	2017
Binnenlandse schuld	7.459	5.833	5.392
Waarvan:			
Centrale Bank	3.638	2.343	2.350
Bankwezen	2.873	2.617	2.149
Particulieren	948	873	893
Buitenlandse schuld	14.943	12.899	12.594
Waarvan:			
Multilaterale crediteuren	4.783	4.652	4.766
Bilaterale crediteuren	3.928	3.094	2.576
Commerciële crediteuren	6.232	5.153	5.252
Totale schuld	22.402	18.732	17.987
In procenten van het bruto binnenlands product			
Binnenlandse schuld	29	23	22
Buitenlandse schuld	58	50	52
Totaal	87	73	75

^{*)} Voorlopige cijfers en schattingen per 09 juni 2020. | Wisselkoers 1 USD = SRD 7,485 in 2017 en SRD 7,52 in 2018 en 2019. | Bron: Bureau voor staatsschuld

In bovenstaande tabel, waarin de voorlopige schuld cijfers van het Bureau voor staatsschuld zijn verwerkt, komt tot uiting dat de totale schuld van de staat conform de definitie voor de wet op de staatsschuld in 2019 met bijna 20% is toegenomen tot SRD 22,4 miljard. De schuldquote voor 2019, die gebaseerd is op het BBP van 2018 stijgt tot 87%. Het wettelijk obligoplaafond is bij de aanpassing van de Wet op de staatsschuld van 6 november 2019 verhoogd van 60% tot 90% van het BBP. Daarnaast mogen er ook schulden worden aangegaan die voortkomen uit een andere fiscale norm, namelijk een maximaal begrotingstekort van 5% van het BBP voor de periode 2019-2021. Wordt uitgegaan van de effectieve schuldquote, waarbij de ratio gebaseerd is op het geschatte BBP over 2019, dan bedraagt dit circa 78%, een toename van 5 procentpunten ten opzichte van 2018.

In december 2019 heeft de overheid wederom kapitaal aangetrokken op de internationale kapitaalmarkt, door de uitgifte van een obligatielening ter waarde van USD 125 miljoen ten behoeve van de overname van de Afobakka-operaties van Alcoa op 20 december 2019. De obligatielening was nodig om een schuld van circa USD 120 miljoen aan achterstallige betalingen op geleverde energie door Alcoa af te lossen. De looptijd van de obligatielening is 4 jaar, terwijl de rentevoet 9,875% bedraagt. De koers van de obligatielening van 2016 ter waarde van USD 550 miljoen was in 2019 vrijwel continu aan het dalen als gevolg van de verslechterde credit-rating en de algemene bezorgdheid van investeerders over de situatie met betrekking tot overheidsfinanciën. De prijs begon vanaf 20 december 2019 te stijgen, nadat het de overheid gelukt was de nieuwe obligatielening aan te trekken op de internationale kapitaalmarkt.

In het verslagjaar is de overheid wederom begonnen met het nemen van voorschotten bij de CBvS om lopende uitgaven te financieren. Het totaal aan opgenomen voorschotten/overtrekkingen bedroeg SRD 1,3 miljard, waardoor de schuld aan de CBvS met 55% steeg. De schuld aan het bankwezen in de vorm van kredieten en schatkistpapier nam tevens toe en wel met 10% tot SRD 2,9 miljard.

In 2019 is het aandeel van vreemde-valuta-schulden in de totale schuldportefeuille toegenomen tot 80%. Er is sprake van een hoog wisselkoers-risico op de schuldportefeuille van de overheid. De wisselkoersen die aan het eind van 2019 steeds meer onder druk kwamen te staan, zullen de staatsschuld en schuldenlastbetalingen enorm doen stijgen bij een aankomende depreciatie.

Het financieel beleid van de overheid dat gekenmerkt wordt door enorme financieringstekorten, oplopende schulden en hoge schuldenlastbetalingen, kan niet langer voortgezet worden zonder de fragiele economie ernstig te ondermijnen. Het is duidelijk dat het overheidsbeleid omgebogen moet worden naar één van duurzaamheid, waarbij de uitgaven in balans gebracht worden met de inkomsten. Om de stijgende overheidsschulden een halt toe te roepen, zal de overheid een krap financieel beleid moeten voeren met financieringsoverschotten in plaats van tekorten. Ook zal zij moeten nagaan welke schulden van de diverse crediteuren geherstructureerd kunnen worden in de vorm van een langere aflossingsperiode, om zo de druk van de schuldenlast op de totale begroting enigszins te verlichten.

Monetaire ontwikkeling

In 2019 nam de binnenlandse liquiditeitenmassa toe met SRD 1,1 miljard tot SRD 20,3 miljard, een stijging van circa 6%. De toename van de liquiditeitenmassa kwam door binnenlandse liquiditeitscreatie. De liquiditeitsquote is in 2019 afgenomen tot naar schatting 70%, vanwege een sterkere stijging van het geschatte BBP ten opzichte van de liquiditeitenmassa. In onderstaande tabel worden de oorzaken van de mutaties in de binnenlandse liquiditeitenmassa aangegeven. Een belangrijke bron van de binnenlandse liquiditeitenmassa is geldcreatie ten behoeve van de overheid in de vorm van verstrekte voorschotten door de CBvS en kredieten van het bankwezen. De financiering van (lopende) overheidsuitgaven heeft voornamelijk plaatsgevonden met binnenlandse geldcreatie. Bij de analyse van

OOZAKEN VAN DE VERANDERINGEN IN DE BINNENLANDSE LIQUIDITEITENMASSA (IN MILJOENEN SRD)

Mutaties/Standen	2019 ^{*)}	2018	2017
Geldtoevoer uit het buitenland	(2.563)	2.062	(84)
Binnenlandse oorzaken	3.656	(464)	1.497
Waarvan:			
Netto vorderingen op de overheid	1.481	(351)	1.498
Vorderingen op overige ingezetenen	117	(51)	62
Overige activa (netto)	2.058	(62)	(63)
Verandering binnenlandse liquiditeitenmassa	1.093	1.598	1.413
Binnenlandse liquiditeitenmassa	20.277	19.184	17.586
In procenten bruto binnenlandse product	70	74	73
Netto buitenlands actief	5.863	8.426	6.365
Netto binnenlands actief	14.414	10.758	11.221

^{*)} Voorlopige cijfers per 22 juni 2020. | Bron: Centrale Bank van Suriname

Senior Mangers Hakrinbank N.V. (van links naar rechts)

H. Guicherit MBA

R. Liesdek

Drs. R. Sitaram

de staatsschuld is tot uiting gekomen, dat een belangrijk deel van de geldcreatie is voortgekomen uit verstrekte voorschotten van de CBvS en in mindere mate door het bankwezen. Geldcreatie door verstrekte kredieten van het bankwezen aan de private sector komt tot uiting in het item “vorderingen op overige ingezetenen” en blijkt veel lager uit te vallen dan die ten behoeve van de overheid.

Ontwikkelingen binnen de bancaire sector in 2019, vertonen een marginale stijging van het netto balanstotaal van de algemene banken met 3% tot SRD 18,1 miljard. In 2019 was er sprake van een afname van US-dollarisering van het bankwezen in de vorm van vreemde-valuta-deposito's. De afname bedroeg SRD 668 miljoen, wat circa USD 89 miljoen vertegenwoordigd. De ontwikkelingen binnen de financiële sector, met name het beleid om de kasreserves van de banken bij de CBvS aan te houden en een gebrek aan vertrouwen in het beleid van de monetaire autoriteiten, zou hieraan mede ten grondslag kunnen liggen. Bij de kredietverlening was er juist sprake van een toename van de dollarisatie tot een aandeel van 47,6%, een toename van 2,8 procentpunten ten opzichte van 2018.

De kredietverlening steeg in 2019 met SRD 168 miljoen, ofwel 1,6%, terwijl die aan de private sector met SRD 110 miljoen, ofwel 1,4% toenam. Deze beperkte toename hing samen met het flauw investeringsklimaat, waardoor er niet veel gunstige uitzettingsmogelijkheden waren.

De gemiddelde SRD-debetrentevoet nam met 0,8 procentpunt toe naar 15,2% in 2019 ten opzichte van 2018, terwijl de gemiddelde creditrentevoet juist afnam met 0,3 procentpunt naar 8,8%. Voor wat de reële debet- als creditrentevoeten betreft, was er sprake van een stijging. Ook de gewogen gemiddelde USD-debetrentevoet nam toe met 0,3 procentpunt naar 8,6%, terwijl de creditrente met 0,3 procentpunt afnam naar 2,3%. Bij de EUR was sprake van een lichte terugloop van zowel de debet- als creditrentetarieven.

Een toename van de dollarisatie bij de kredietverlening tot 48% in 2019, kan bij een instabiele wisselkoers de terugbetaling van kredieten in gevaar brengen. In het 2019 Article 4 Mission Report van het IMF voor Suriname, dat in december 2019 uitkwam, werd aangegeven dat het aandeel van ‘non-performing loans’ in de totale bruto-kredietverlening per juli 2019 ca. 12,5% bedroeg, terwijl de voorziening van deze leningen op dat moment iets meer dan de helft, namelijk 56% was. Uit het rapport komt ook tot uiting dat zowel de solvabiliteit, de winstgevendheid als de liquiditeit een enigszins beter beeld vertonen in juli 2019 ten opzichte van eind 2018. Ook voldeed de bancaire sector als geheel aan de CBvS-norm voor de “capital adequacy ratio” van 10%. Deze ratio lag voor de jaren 2016-2018 onder de norm en in 2018 bedroeg deze 9,3%.

INDICATOREN VAN DE ONTWIKKELING IN DE BANCAIRE SECTOR (IN MILJOENEN SRD)

	2019 ^{*)}	2018	2017
Balanstotaal (netto)	18.140	17.553	16.167
Waarvan :			
Vreemde-valuta-deposito's	10.797	11.465	11.182
Overige deposito's	7.343	6.088	4.985
Totale kredietverlening	10.588	10.420	10.356
Waarvan:			
Overheid	2.370	2.312	2.192
Overige sectoren			
• primaire productiesectoren	1.754	1.792	1.645
• overige sectoren	6.464	6.316	6.519
Kredietverlening en beleggingen	5.552	5.756	5.215
Voorziening dubieuze debiteuren	259	224	234
Kredietverlening en beleggingen in vreemde valuta	5.036	4.664	5.141
• primaire productiesectoren	1.004	1.151	1.054
• overige sectoren	4.032	3.513	4.087
Voorziening dubieuze debiteuren (vreemde valuta)	340	402	378

^{*)} Voorlopige cijfers per 06 februari 2020. | Bron: Centrale Bank van Suriname

Macro-economische vooruitzichten

De wereldwijde recessie als gevolg van de Covid-19-pandemie en een vreemde valuta-crisis in het land zullen ook grote gevolgen hebben voor de Surinaamse economie in 2020. De onstabiele wisselkoers en de partiële lockdown vanaf medio maart 2020, die na de verkiezingen van 25 mei 2020 nog voortduren, hebben het economisch en sociaal- maatschappelijk leven ernstig ontwricht. Inmiddels is het aantal Covid-19-besmettingen flink opgelopen. De medische sector staat onder een enorme druk om de situatie onder controle te krijgen.

Daarnaast is de productie en dienstverlening in bepaalde sectoren met name toerisme, transport (lucht- en landtransport) en toeleveringsbedrijven voor deze sector vrijwel volledig stil komen te liggen, terwijl ook andere sectoren niet optimaal opereren. Winkels en bedrijven zijn beperkt open of volledig gesloten. De overheid heeft in april 2020 aangekondigd dat zij een noodfonds van SRD 400 miljoen en een productiefonds van SRD 300 miljoen zal opzetten om zowel gezinnen als het bedrijfsleven te ondersteunen. De opzet en operationalisering van deze fondsen komen echter moeilijk op gang. De druk op de overheidsfinanciën neemt toe. De overheid heeft naast het opzetten van deze fondsen tevens fiscale maatregelen getroffen in de vorm van onder andere uitgestelde belastinginning van bedrijven.

Ook het bankwezen heeft in overleg met de Centrale Bank van Suriname door middel van SRD-kasreserve-middelen, kredieten ter beschikking gesteld tegen een rentevoet van 7,5% ten behoeve van sectoren die direct zijn geraakt door de Covid-19-pandemie.

Volgens de laatste projecties van het IMF, zal de Surinaamse economie in 2020 met circa 4,9% inkrimpen, vanwege de ontwrichting van de economische activiteiten en de onstabiele wisselkoers. Dit zal een negatieve invloed hebben op de werkgelegenheid, waardoor het werkloosheidspercentage met circa 1% zal stijgen tot 9,5%. De jaareinde- en gemiddelde inflatie worden geschat op respectievelijk 27,9% en 49,4%. De nieuwe regering die per 16 juli 2020 is aangetreden, staat voor een zeer moeilijke opgave om de economische crisis met vele sociaal-maatschappelijke problemen aan te pakken.

HET BEDRIJF VAN DE HAKRINBANK N.V.

Inleiding

In dit onderdeel van het jaarverslag wordt verslag gedaan van het gevoerde beleid en de gerealiseerde prestaties op hoofdbeleidsgebieden van onze bank. Hiermee wordt een integraal beeld gepresenteerd van het bestuur van onze bankinstelling alsook van het beleid en de implementatie daarvan.

Strategie

Het jaar 2019 was het tweede jaar van uitvoering van het strategisch beleidsplan 2018 – 2021. Hierin zijn de middellange-termijn-doelstellingen en strategieën om deze doelstellingen te realiseren vastgesteld. De implementatie van het operationele

niveau ter realisatie van onze strategische doelstellingen vindt via projectportfolio-management plaats en wordt gemonitord via het managementinformatiesysteem (MIS). Onze kernwaarden betrouwbaarheid, service- en klantgerichtheid, teamwork en kwaliteit vormen ons kompas bij de uitvoering.

Onze primaire focus klantsegmenten zijn het business-klantsegment en in het retail klantsegment de midden- en hogere inkomensgroepen. Ons succes wordt mede bepaald door de mate waarin we kunnen voorzien in de behoeften van onze klanten. Wij onderscheiden ons daarbij door een excellente customer experience (het geheel van klantervaringen) te bieden op basis van de klantgerichte, oplossingsgerichte en betrokken houding van onze medewerkers. Dit wordt versterkt door het geven van deskundig advies aan onze klanten alsmede onze innovatieve dienstverlening en solide imago. De belangrijkste strategische doelstelling betreft dan ook een verbetering van de customer experience, ofwel de klantervaring en wel specifiek de dimensies: toegankelijkheid van de dienstverlening, het gemak van het doen van zaken en de excellente uitvoering hiervan. Kritische succesfactoren betreffen: digitalisering van de bedrijfsprocessen ofwel de beschikbaarheid en kwaliteit van de e-channels, alsmede het verbeteren van de competenties van alle medewerkers en het bevorderen van een klantgerichte organisatiecultuur.

Digitalisering en competente gedreven medewerkers faciliteren niet alleen een sublieme customer experience, maar hebben ook een positieve invloed op de operationele efficiency van onze bank. De nadruk ligt steeds meer op (digitale) innovatie om de klantbeleving te verbeteren. Met name de jongere generaties willen steeds meer zelf en sneller gebruik maken van bancaire diensten wanneer het hen uitkomt. Wij incorporeren dit in de uitvoering van het meerjarig strategisch beleidsplan om mede daarmee de concurrentiepositie van onze bank op de Surinaamse markt te verstevigen. Dit zal uiteindelijk resulteren in een toename van ons marktaandeel, het bedrijfsrendement en het leggen van een stevig fundament voor duurzame groei.

In april 2018 hebben de justitiële autoriteiten in Nederland beslag gelegd op een door de Centrale Bank van Suriname (CBvS) gefaciliteerde geldzending van EUR 19,5 miljoen ten behoeve van drie commerciële banken waaronder de Hakrinbank N.V. Het Openbaar Ministerie (OM) te Noord-Holland oordeelde dat de partij mogelijk geheel of ten dele afkomstig was van misdrijf en legde beslag hierop. De verdenking luidde 'witwassen'. De grond voor het gelegde beslag was 'het belang van de waarheidsvinding', hetgeen later werd veranderd in 'mogelijk toekomstige verbeurdverklaring'. De commerciële banken en de CBvS werden in eerste instantie niet als verdachten aangemerkt. De Hakrinbank N.V. heeft, tezamen met de andere banken, in juni 2019 een klaagschrift ingediend tegen (de voortdurende van) het beslag en de rechter gevraagd dit beslag op te heffen. Medio oktober 2019 informeerde het OM de banken over het feit dat het de commerciële banken thans als verdachte van witwassen beschouwt. Het OM is van oordeel dat de commerciële banken niet voldoende zorgvuldig te werk zijn gegaan bij de acceptatie van de contante eurstortingen. Tevens heeft het OM aangegeven dat

de gekoesterde-verdenking niet enkel meer de in beslag genomen geldzending betreft, maar is uitgebreid tot een vijftal geldzendingen in de periode van december 2017 tot en met april 2018, die in totaal een bedrag van EUR 75,5 miljoen beslaan. Op 24 december 2019 werd het door de CBvS en de commerciële banken ingediende klaagschrift door de rechtbank Noord-Holland gegrond verklaard. De rechtbank oordeelde dat de in beslag genomen geldzending immuniteit genoot, nu deze onder verantwoordelijkheid van de CBvS werd verzonden, die dit deed in het kader van haar publieke taak. Het stond het OM derhalve niet vrij de geldzending in beslag te nemen. De rechtbank oordeelde dat het beslag dient te worden opgeheven en gelastte de teruggave van de gelden aan de CBvS. Het OM heeft bij de Hoge Raad beroep cassatie ingesteld tegen de beschikking van de rechtbank. Dat betekent dat de beschikking niet onherroepelijk is. Wij hebben vertrouwen in een voor de CBvS en de commerciële banken gunstige uitkomst in cassatie. Wij verwachten dat de in beslag genomen middelen zullen moeten worden teruggegeven aan de CBvS en dat de commerciële banken op termijn weer vrijelijk zullen kunnen beschikken over de gelden. Het voortduren van het beslag en de daarmee gepaard gaande opschorting van de geldzendingen hebben een destructieve werking op de vreemde-valutamarkt, de economie en de bedrijfsvoering van de Hakrinbank N.V., waardoor het rendement van de bank wordt aangetast.

Innovatie

Het belang en de noodzaak van innovatie worden steeds meer evident vanwege de dynamiek in klantwensen, mede als gevolg van technologische- en sociaal-economische ontwikkelingen. Klanten willen steeds meer zelf bepalen wanneer en hoe zij gebruik maken van bankdiensten. Do it yourself (DIY), 24/7 je bankzaken regelen wanneer het jou uitkomt vanuit huis of onderweg is internationaal de norm en ook onze klanten willen dat steeds meer. Naast de computer wordt de smartphone in hoog tempo het geprefereerde medium om te communiceren en te bankieren. Teneinde onze strategische doelstellingen te realiseren en duurzaam een sublieme customer experience ofwel klantbeleving te realiseren, is het een must om innovatie stevig in te bedden in onze organisatie.

Wij omarmen de ontwikkeling van vooral op finance technology (fintech) gebaseerde producten, diensten en distributiekanaalen. Om hieraan effectief invulling te kunnen geven, is de integrale upgradering van al onze core banking systemen en applicaties gefinaliseerd in 2019. Bijzondere aandacht is daarbij geschonken aan de aanscherping van de IT-Security risicobeheersing. Diverse beheersmaatregelen zijn geëvalueerd en waar nodig aangescherpt. Onze innovatie is gericht op de digitalisering van de bank-klant interacties, zowel voor wat betreft het betalingsverkeer als de overige dienstverlening.

Om innovatie beter te verankeren binnen onze bank hebben wij in 2018 het Hakrinbank Innovation Lab (Hi Lab) opgericht. Het toegewijde multidisciplinair team van Hi Lab fungeert als katalysator voor innovatie binnen de Hakrinbank en is daarbij steeds op zoek naar door nieuwe technologie gedreven oplossingen, zodat we onze klanten beter kunnen bedienen. Belangrijke factoren voor succesvol innoveren, betreffen: een juiste mindset, internationale

samenwerking met gerenommeerde partners en een gestructureerd innovatieproces. Ons beleid is erop gericht om innovatie stevig te verankeren binnen de Hakrinbank N.V.

In 2018 hebben wij Hakrinbank Online Payment (HOP) geïntroduceerd, met de doelstelling om een sterke impuls te geven aan de ontwikkeling van e-commerce en daarmee aan de bedrijvigheid in Suriname. Om deze ontwikkeling sterker te faciliteren hebben wij in 2019 hoppa! gelanceerd. Hoppa! is het eerste Surinaamse full service e-commerce platform. Op hoppa! kunnen kleine en grote ondernemers hun producten online te koop aanbieden die tot aan huis worden geleverd in vrijwel geheel Suriname. In groot Paramaribo zelfs binnen 24 uur. De betaling wordt volledig geautomatiseerd afgehandeld via HOP, Mobile POS, iDEAL (de online betaalmethode van Nederland) of Mopé (mobile wallet/payment platform). Door de integratie van iDEAL in hoppa! kunnen ook rekeninghouders van alle Nederlandse banken aankopen doen op hoppa! en die laten bezorgen in Suriname of zelfs in Nederland. Dit is een mooi voorbeeld hoe innovatie naast gemak ook kansen creëert voor onze zakelijke klanten om op een efficiënte, laagdrempelige manier hun producten en diensten lokaal en internationaal aan te kunnen bieden.

In 2019 hebben wij het mobiele betaal platform Mopé gelanceerd. Op basis van klantwensen, socio-economische impulsen en technologische mogelijkheden is na een gedegen onderzoek de Mopé-app ontwikkeld samen met een van onze internationale partners. Mopé is een zogenaamde digitale wallet die onderdeel is van ons mobiele betaal platform. Deze mobile app stelt gebruikers in staat om face to face, op basis van QR-code technologie, of op vele kilometers afstand betalingen te initiëren of te ontvangen. Dit gebeurt allemaal real-time. Mopé is te gebruiken door iedereen, dus klanten van alle lokale banken, zelfs als je niet over een bankrekening beschikt. Mopé wordt gebruikt door zowel consumenten als bedrijven en wordt mede op basis van co-creatie continu doorontwikkeld aan de hand van klantwensen en internationale relevante ontwikkelingen. Mopé begon als mobile wallet voor de smart phone maar is intussen al uitgegroeid tot een volwaardige mobiele betaal platform en wordt ook gebruikt als online betaal methode, voor in-app-betalingen, bulk betalingen en digitale betalingen op basis van kassa-integratie. Mopé kan je opwaarderen via alle online- of mobile banking software van alle lokale banken of via de ATM's van de Hakrinbank. Door de koppeling van iDEAL aan Mopé in 2020 kunnen via mope.sr alle rekeninghouders van Nederlandse banken real-time op een betaalbare, snelle en veilige manier geld overmaken naar een Mopé mobile wallet (in Suriname of elders). De verdere ontwikkeling van Mopé zal gestaag doorgaan in 2020.

Hakrinbank Easy Request (HER) is het in 2018 ontwikkelde digitaal intake kanaal voor consumentenkredieten. De implementatie van HER vergemakkelijkt de verstrekking van deze kredieten door ze te integreren in het verkoopproces bij het warenhuis en de autodealer. Hiermee werd enerzijds het gemak voor de consument vergroot en anderzijds werden de verkopen van onze business klanten gefaciliteerd. In 2019 is HER verder ontwikkeld terwijl in onze innovation road map de lancering van de webversie voor 2020 is gepland. Hierdoor kan iedere Surinamer via HER eenvoudig en gemakkelijk een krediet aanvragen.

Corporate Governance

Wij opereren in een dynamische omgeving met toenemende onzekerheden en complexiteit. Wij hebben een brede set aan stakeholders, ofwel belanghebbenden met diverse en in sommige gevallen niet geheel synchroon lopende of conflicterende belangen. Tegelijkertijd staat het vertrouwen in het financieel systeem, waar de Hakrinbank een belangrijk onderdeel van vormt, vanwege diverse redenen onder druk. Het is dan ook evident dat een sterke governance ter waarborging van het simultaan realiseren van de bedrijfsdoelstellingen en een evenwichtige behartiging van de belangen van alle stakeholders van eminent belang is. De Hakrinbank beschikt over een geïntegreerd besturingssysteem dat haar in staat stelt deugdelijk bestuur te voeren en hierover verantwoording af te leggen, dan wel informatie te verstrekken aan stakeholders van onze bank en aan de samenleving.

De werkzaamheden op het gebied van corporate governance hebben zich in het verslagjaar vooral geconcentreerd op het verbeteren van onze BIS-ratio middels het uitgeven van aandelen en het aangaan van een langlopende achtergestelde lening, de evaluatie van onze topstructuur en het terugbrengen van het aandelenbelang van de Republiek Suriname, met als doel te voldoen aan de voorschriften van de Wet Toezicht Bank- en Kredietwezen 2011.

De Hakrinbank N.V. heeft in december 2019 een aandelenemissie gehouden die behelsde: de uitgifte van 250.000 aandelen van nominaal SRD 0,15 en het plaatsen van een achtergestelde langlopende lening. De verruiming van het risicodragend vermogen dient ter nafaiancing van de investering in de DSB Bank N.V., alsmede financiering van voorgenomen investeringen en het opbouwen van een ruimer vermogen als buffer voor gelopen bedrijfsrisico's. Het streven is erop gericht om de BIS-ratio te verbeteren tot circa 15%. De emissiekoers was SRD 420 per aandeel van nominaal SRD 0,15. Als blijk van waardering voor de loyaliteit van bestaande aandeelhouders werd aan hen een korting toegekend en konden zij inschrijven voor SRD 400 per aandeel. De Republiek Suriname heeft niet geparticipeerd in de aandelenemissie.

Bij de aandelenemissie is er ingeschreven voor 260.694 aandelen, waaronder door enkele inschrijvers voor een aanmerkelijk belang. Aangezien de hiervoor voorgeschreven goedkeuring door de CBvS nog niet ontvangen is, kunnen we nog geen verslag doen van het definitieve resultaat van de aandelenemissie.

De directiestructuur omvat thans vier functies, te weten de algemeen directeur of Chief Executive Officer (CEO), een Chief Financial Officer (CFO), een Chief Commercial Officer (CCO) en een Chief Operations Officer (COO). De directie, ook wel raad van bestuur genoemd bestond in het verslagjaar uit twee leden, namelijk de heer R. Sheorajpanday en mevrouw M. Loswijk-Keerveld. De heer Sheorajpanday werd in oktober 2018 door de raad van commissarissen belast met de waarneming van de CEO-functie en is per juni 2019 benoemd in deze functie. Hij is tevens belast met de waarneming van de CCO-functie. Mevrouw M. Loswijk-Keerveld bekleedt de functie van CFO en is

tevens belast met de waarneming van de COO-functie. Om het risico van overschrijding van het omspanningsvermogen van de directie te beperken, zijn er senior managers aangesteld ter ondersteuning van de directie.

In het verslagjaar heeft er een evaluatie plaatsgevonden van de top- en organisatiestructuur op de aspecten strategie, effectiviteit en efficiency, controle technische functiescheidingen, span of control en depth of control. De uitkomst hiervan is een structuur met drie directeuren en twee senior managers. De besluitvorming hieromtrent heeft in 2020 plaatsgevonden. De nieuwe directiestructuur kent een CEO, een Chief Financial and Operations Officer (CFOO) en een CCO. De voorbereiding van het proces voor het invullen van de vacante CCO-functie zal op korte termijn worden geïnitieerd. Conform onze statuten en voorschriften heeft de Raad daar een leidende rol in.

De staat heeft teneinde zijn belang in onze bank in compliance te laten komen met de Wet Toezicht Bank- en Kredietwezen 2011 niet geparticipeerd in de in december 2019 gehouden aandelenemissie. Bij volledige intekening en toewijzing van de 250.000 nieuw te emitteren aandelen zal het belang van de staat verwateren tot circa 35%. Wij zullen met de nieuwe regering in overleg treden om haar beleid met betrekking tot de participatie van de staat in onze bank te vernemen en daaromtrent afspraken te maken.

Gezien de discussie over de relatie en interactie tussen de staat en de Hakrinbank achten wij het van belang om u te informeren over ons beleid met betrekking tot deze relatie. De directie neemt bij het besturen van de vennootschap de belangen van alle bij de vennootschap betrokken stakeholders in beschouwing met als doel om deze belangen evenwichtig met de bedrijfsdoelstellingen en met elkaar te verzoenen. Dit in lijn met onze filosofie van long-term partnerschappen, win-win en samen groeien, samen bloeien. De Hakrinbank interacteert met de staat vanuit drie rollen, namelijk de staat als aandeelhouder, als klant en vanuit zijn staatsrechtelijke bestuursverantwoordelijkheid.

Een belangrijke corporate governance doelstelling is dat alle organen, waaronder de directie, de raad van commissarissen en de algemene vergadering van aandeelhouders hun taken en verantwoordelijkheden adequaat vervullen. En binnen dit kader waarborgen wij dat elke aandeelhouder zijn rechten, binnen de wettelijke kaders, ten volle kan uitoefenen. De staat heeft conform de Wet Toezicht Bank- en Kredietwezen 2011 goedkeuring van de CBvS verkregen voor het aanhouden van zijn belang in onze bank. Daarbij zijn aan de staat geen beperkingen opgelegd door de CBvS in de uitoefening van de aandeelhoudersrechten. Deze toegekende uitzondering is van tijdelijke aard, waarbij de doelstelling is dat de staat zijn belang in onze bankinstelling terugbrengt naar maximaal 20%. Wij bevorderen de afbouw van het belang van de staat actief en hebben de staat ook alle ondersteuning hierbij toegezegd. Er is discussie over de legitimiteit van het besluit van de CBvS. De directie van de Hakrinbank treedt echter niet in de beoordeling van het besluit

van de CBvS, dat conform de Wet Toezicht Bank- en Kredietwezen 2011 de bevoegde instantie is om een dergelijk besluit te nemen. De directie zal de staat, conform het besluit van de CBvS faciliteren om zijn rechten verbonden aan het aandeelhouderschap uit te oefenen.

De staat is een belangrijke (krediet)klant van de Hakrinbank, die in het verslagjaar ook een belangrijke bijdrage aan de bedrijfsresultaten heeft geleverd. Wij beheersen het counterparty-risico met name door het hanteren van een counterparty-limiet en het, met name via de Surinaamse Bankiersvereniging, bevorderen van een prudent evenwichtig fiscaal-budgettair beleid. Aangezien wij de financiering van het private bedrijfsleven als onze belangrijkste taak en kernklantsegment beschouwen, nemen wij kredietaanvragen van de staat alleen in beschouwing als we een ruime liquiditeitspositie hebben, waardoor er geen crowding out kan ontstaan met private klanten. Een kredietuitzetting boven de counterparty-limiet wordt voorts alleen in beschouwing genomen als er een direct bedrijfsbelang van de Hakrinbank aan de orde is, danwel het een krediet betreft waarbij er naast de primaire bedrijfseconomische afweging, ook een bredere maatschappelijke afweging aan de orde is. In laatstgenoemde gevallen is er altijd sprake van kredietverstrekking in breder bankwezen-verband, en niet slechts door de Hakrinbank.

Voor wat betreft de staat als staatsrechtelijk orgaan interacteren wij voornamelijk in sectoraal verband via de Surinaamse Bankiersvereniging. Belangrijke doelstellingen die wij daarbij nastreven, zijn het bevorderen van een prudent en evenwichtig overheids financieel beleid, het bevorderen van toegang tot financiële diensten (financial inclusion), de compliance aan wet- en regelgeving, met name met het oog op effectieve beheersing van de witwas- en terrorismefinancieringsrisico's en de National Risk Assessment (NRA) en de migratie van cash naar elektronisch betalen. Eén en ander moet bijdragen aan een stabiel en veilig bankwezen.

Risk Management en Compliance

De Hakrinbank streeft naar een gezonde balans tussen de bancaire activiteiten, de hiermee gerealiseerde rendementen en de hieraan verbonden risico's. Het streven is erop gericht om een gematigd risicoprofiel op bedrijfsniveau te realiseren. Het beleid is erop gericht om de bedrijfsrisico's proactief te identificeren en te beheersen. De risico governance is gestoeld op het 'three lines of defence' model. Hierbij is de first line of defence, die gevormd wordt door het lijnmanagement, de primair verantwoordelijke voor het identificeren, beoordelen en beheersen van de risico's in relatie tot de vastgestelde risico appetijt. De onafhankelijke risicobeheersfunctie, die bestaat uit de Risk Management Department (RMD) en de Compliance Department (CD), vormt de second line of defence. Hierbij richt de RMD zich op de strategische, operationele en reporting risico's, terwijl de CD zich richt op de compliance en integriteitsrisico's.

Deze afdelingen ondersteunen de directie en first line bij het ontwikkelen van het risicobeleid en de procedures en zien erop toe dat de door de first line geaccepteerde risico's in lijn zijn met het vastgestelde beleid en de risico appetijt. De Internal Audit Department (IAD) toetst, onafhankelijk van de first en second line, de opzet, het bestaan en de effectieve werking van de interne beheersmaatregelen en adviseert over mogelijkheden voor verbetering. De RMD, CD en

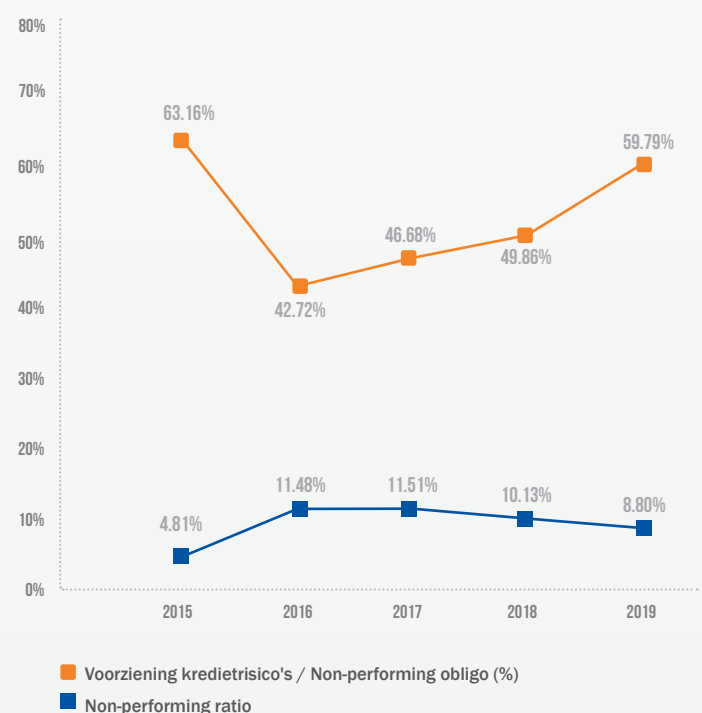
IAD rapporteren hiërarchisch aan de CEO en hebben tevens een rapportagelij naar de risk- en compliance commissie, respectievelijk auditcommissie van de raad van commissarissen. Vanwege de waarneming door de CEO van de CCO functie rapporteert het hoofd Compliance temporair aan de CFO.

In ons risico-universum maken we een onderscheid tussen financiële en niet-financiële risico's. De belangrijkste financiële risico's die onze bankinstelling loopt, betreffen het kredietrisico, het solvabiliteits- en liquiditeitsrisico. De belangrijkste niet-financiële risico's waaraan onze bankinstelling blootstaat, betreffen het witwas- en terrorismefinancieringsrisico (ML/TF) en de operationele risico's, in het bijzonder die van informatietechnologie en business continuïteit.

Het kredietrisico is het risico dat klanten niet aan hun contractuele verplichtingen jegens onze bank kunnen voldoen en wij als gevolg daarvan verliezen leiden. De vastgestelde normen ter inbedding van de kredietportefeuille betreffen: de sectornorm, US-dollariseringsnorm, kredietacceptatie- en non-performing norm.

De Key Risk Indicators van het risico gelopen op onze kredietportefeuille betreffen de non-performing ratio, hetgeen gedefinieerd is als het aandeel van kredieten met een achterstand van drie maanden en meer in de totale kredietportefeuille en de getroffen voorziening kredietrisico's in relatie tot het non-performing obligo. Beide indicatoren ontwikkelden zich gunstig in het verslagjaar, en indiceren dat het kredietrisico afneemt hoewel dit nog op een hoog niveau is, terwijl de gelopen risico's adequaat zijn afgedekt. In het licht van de toenemende omgevingsrisico's bleven de kredietacceptatiecriteria en het kredietbeheer onverminderd strak.

NON-PERFORMING EN VOORZIENING KREDIETRISICO'S

Met onze digitale wallet **Mopé** kunnen particulieren en ondernemers zowel face to face, online en op afstand betalen en geld ontvangen. De koppeling met iDeal (de Nederlandse standaard voor online betalingen) maakt het versturen van Euro's naar Suriname gemakkelijk, snel en goedkoop. **Mopé, ala sei!**

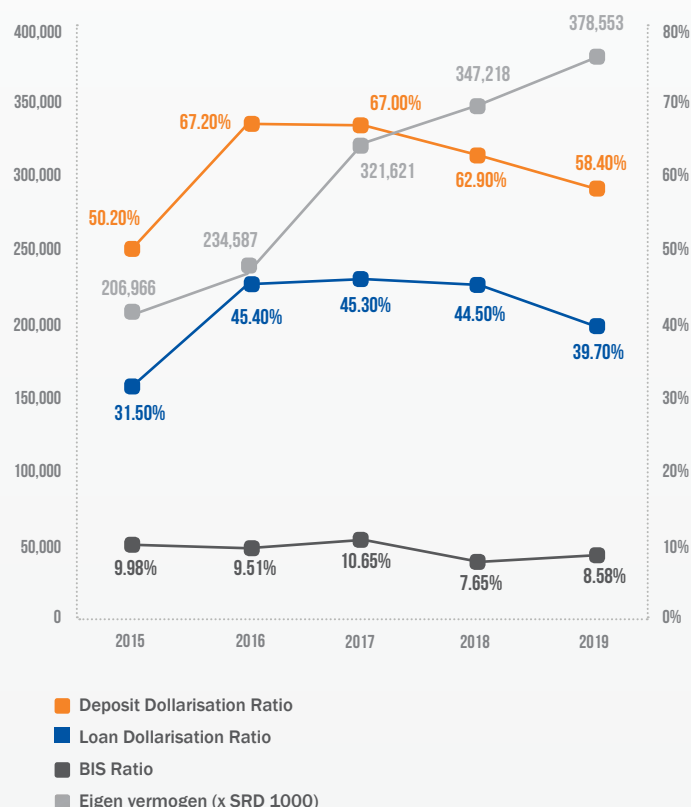

HAKRINBANK

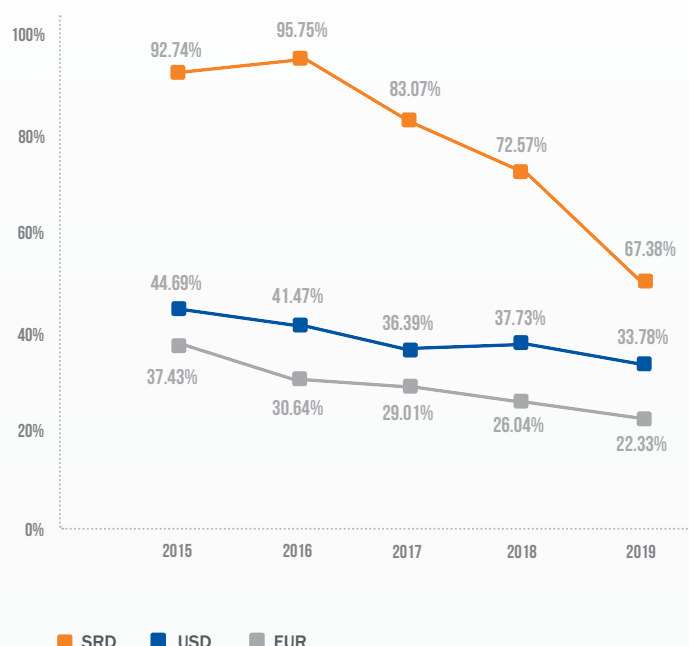
In 2019 heeft de solvabiliteit van de Hakrinbank zich positief ontwikkeld. Bij goedkeuring van het winstbestemmingsvoorstel zal het eigen vermogen toenemen tot het robuuste niveau van SRD 378,6 miljoen, terwijl de BIS-ratio zal verbeteren tot 8,6%. Dit is nog wel onder de door de CBvS vastgestelde minimumnorm van 10%. Om het solvabiliteitsrisico te mitigeren heeft onze bank in december 2019 een emissie gehouden om 250.000 nieuwe aandelen uit te geven en een achtergestelde langlopende lening op te nemen. Hiermee zal de BIS ratio verbeteren tot boven de norm van 10%. Het belangrijkste solvabiliteitsrisico betreft een depreciatie van de wisselkoers, waardoor de naar risicograad gewogen vreemde valuta-activa zullen toenemen en daarmee de BIS-ratio zal verslechteren. De loan- en deposit-dollarisation-ratio's zijn derhalve naast de BIS-ratio belangrijke aangrijpingspunten van dit risico. Door middel van tarifiering beïnvloeden we de uitkomst van deze ratio's.

EIGEN VERMOGEN, BIS RATIO EN DEPOSIT EN LOAN DOLLARISATION RATIO

De belangrijkste aangrijpingspunten voor het meten en beheersen van het liquiditeitsrisico betreffen de Liquidity Coverage Ratio (LCR) die de verhouding tussen de aanwezige liquiditeiten in relatie tot de verwachte opvragingen reflecteert, alsmede de Loan to Deposit Ratio. Hoewel de Loan to Deposit ratio zich gunstig heeft ontwikkeld, was er vanwege de inbeslagname van de EUR-geldzending en daarmee samenhangende stopzetting van de geldzendingen sprake van een verhoogd liquiditeitsrisico.

LOAN TO DEPOSIT RATIO

Vanwege de stremming van de uitgaande EUR-geldzendingen waren wij niet in staat om onze buitenlandse nostro rekeningen tijdig en in voldoende mate aan te vullen. Om het EUR internationaal betalingsverkeer te waarborgen, hebben wij een beroep moeten doen op de Centrale Bank van Suriname, die hiertoe ondersteuning heeft geboden. In de eerste drie kwartalen van het verslagjaar was er tevens sprake van stremming van de inkomende USD-geldzendingen waardoor wij niet in staat waren om te voldoen aan alle contante opvragingen in USD.

Wij achten het ML/FT-risico: het risico dat onze bank misbruikt wordt om gelden wit te wassen of terrorisme te financieren, het grootste risico dat onze bank loopt. Er is enerzijds sprake van significante kwetsbaarheden, zoals een grote informele sector, cash cultuur, drugsmokkel, belastingontduiking en open landsgrenzen. Ook is de impact die dit risico kan hebben, namelijk financiële isolatie als gevolg van het verbreken van correspondent bank relaties en reputatieschade, groot. De Hakrinbank vindt het als toonaangevende financiële instelling belangrijk om als poortwachter van een integere financiële sector te fungeren. Daartoe is een effectieve beheersing van de integriteitsrisico's, waaronder witwasrisico's een absolute noodzaak. Wij hebben in het verslagjaar onze risico-appetijt voor het ML/FT-risico aangescherpt en een Business Risk Analyse (BRA) uitgevoerd waarbij de geïdentificeerde ML/FT-risico's en de beheersmaatregelen zijn beoordeeld en waarnodig aangescherpt. In dat kader hebben wij een nieuw ML/FT risico classificatiemodel ontwikkeld, dat het ML/FT-risico op individueel klantniveau meet en dit incorporeert in het cliëntacceptatie c.q. onboarding proces. Wij hebben tevens additionele human resources aangetrokken om de klantdossiers te actualiseren en digitaliseren. Ook zijn de voorbereidingen getroffen voor het ontwikkelen van op ons beleid, processen en procedures afgestemde trainingsprogramma's voor medewerkers. Wij zullen ook in 2020 hoge prioriteit geven aan

Het e-commerce platform, hoppa! biedt ondernemers de kans om producten nationaal en internationaal te verkopen. Consumenten kunnen 24/7 online shoppen op hoppa! en de producten worden thuisbezorgd. Betalen kan ook met Mopé en iDeal. **Shoppen zo geregeld!**

HAKRINBANK

het actualiseren van de klantdossiers en het vergroten van de risicobewustwording en competenties bij onze medewerkers.

In 2019 zijn ook diverse integriteitsregelingen uitgewerkt en geïmplementeerd en is tevens veel aandacht geschonken aan de beheersing van informatie- en business continuïteitsrisico's. De beheersmaatregelen zijn geëvalueerd en waar nodig aangescherpt. Binnen het in 2018 ontwikkelde Business Continuity Framework, dat het kader vormt voor de bedrijfsbrede business continuïteit, zijn op bedrijfsproces niveau verschillende business continuity plannen opgesteld en geïmplementeerd.

Human Resource Management

Wij beschouwen onze medewerkers als doorslaggevend voor het realiseren van onze ambities en daarvan afgeleide doelstellingen. Het HRM-beleid is erop gericht om onze human resources optimaal in te zetten, teneinde de realisatie van de ambities en doelstellingen effectief te ondersteunen. Hierbij is cruciaal dat de HR-functie goed functioneert. In het verslagjaar is er gewerkt aan de opzet van systemen die moeten bijdragen dat de HR-functie de realisatie van doelstellingen adequaat ondersteunt. In het kader van het Hakrinbank Organisatie Transformatie programma is de organisatie heringericht waarbij rollen en verantwoordelijkheden beter aansluiten op de strategische doelen van de onderneming. In 2019 is de afdeling HRM samen met de leidinggevendenden van de diverse afdelingen gestart met de beschrijving van de functieprofielen, de weging daarvan en het ontwikkelen van een nieuw functie- en salarishuis. Daarnaast zijn ook de voorbereidingen getroffen voor de opzet van een kennis en competentie ontwikkel systeem.

In het kader van de verrijking van onze organisatiecultuur met klant- en prestatiegerichte elementen is er in het verslagjaar een cultuurscan uitgevoerd. Deze scan heeft de bouwstenen aangeleverd voor een cultuurprogramma dat zal worden uitgevoerd en zal ervoor zorgen dat onze medewerkers de juiste houding en het juiste gedrag etaleren, om de strategische doelen te realiseren.

Voor de kennis- en competentie ontwikkeling zijn medewerkers in staat gesteld om de relevante trainingen en cursussen in zowel binnen- als buitenland te volgen. Het is belangrijk dat ons HR-potentieel zijn horizon kan verleggen zodat wij met de opgedane kennis ook ontwikkelingen in ons bedrijf kunnen aansturen.

De kennisontwikkeling op gebied van IT, Compliance, Risk en banking is voortgezet. De kennisontwikkeling is eveneens in de HR-cyclus opgenomen en medewerkers zullen op basis van het profiel dat bij de functie is gedefinieerd een persoonlijk ontwikkel plan (POP) doorlopen om ervoor te zorgen dat wij een juiste fit krijgen in de organisatie.

In het verslagjaar hebben 45 medewerkers met succes een "Welten" en 10 een NIBE-certificaatcursus gevolgd. Tien (10) medewerkers volgen een hbo- of universitaire en vier (4) medewerkers een Master-Opleiding. Vermeldenswaard is dat drie (3) medewerkers hun hbo-opleiding en drie (3) medewerkers hun master opleiding succesvol hebben voltooid.

In het verslagjaar zijn negen en dertig (39) medewerkers in dienst en zes en twintig (26) uit dienst getreden. Twaalf (12) vanwege het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd, waaronder de senior manager de heer Roy Liesdek, die per eind 2019 na een dienstbetrekking van 39 jaar met pensioen is gegaan. Het aantal medewerkers nam per saldo met dertien (13) toe tot 334. In 2019 vierden 39 medewerkers hun dienstjubileum, waarvan drie (3) met een 40-jarig, zes (6) met een 30-jarig, achttien (18) met een 25-jarig en twaalf (12) met een 12,5-jarig dienstverband. Wij zijn de jubilarissen erkentelijk voor hun trouwe dienst aan onze bank.

Operations

Het operations beleidsgebied omvat de verwerking van door de klant afgenomen producten, diensten en transacties alsook het onderhoud en de beschikbaarstelling van faciliteiten en facilitaire diensten om de operationele bedrijfsprocessen te ondersteunen. De bedrijfsprocessen van de desbetreffende afdelingen beïnvloeden de realisatie van de strategische doelstellingen "verbeteren customer experience" en "operational excellence".

In het verslagjaar is een aanvang gemaakt met de digitalisering van de heringerichte "end to end" bedrijfsprocessen voor de transactie-verwerkingsafdelingen middels het vaststellen van de "requirements" en het ontwikkelen van de applicaties die hieraan voldoen. De sales applicatie Hakrinbank Easy Request (HER) die in 2018 werd geïntroduceerd is verder verrijkt met de vastgestelde requirements waardoor het in 2020 mogelijk wordt aanvragen van klanten voor producten en diensten van de bank zowel via het web, via aanbrengrers alsook via ons kantorennetwerk in behandeling te nemen en af te handelen.

De focus van de payments functie gericht op de tijdige, foutloze en efficiënte verwerking van de betaaltransacties, alsmede het faciliteren en stimuleren van de verschuiving van chartale naar girale betaaltransacties is gecontinueerd. In dit kader is ruime aandacht besteed aan het "straight through" verwerken van betaalopdrachten. Ook voor de digitalisering van de payments-processen zijn de "requirements" vastgesteld en is er een aanvang gemaakt met het gereedmaken van het "core banking system" voor de interactie met applicaties die de "straight through" verwerking kunnen verzorgen. Bij de herinrichting en digitalisering van de verwerkingsprocessen is veel aandacht besteed aan interne beheersingsmaatregelen. Dit is met name van belang aangezien de impact van fouten in de registratie van door klanten afgenomen producten of diensten alsook het betalingsverkeer significant kunnen zijn en kunnen leiden tot imagoschade en een direct financieel verlies.

In het kader van de efficiëntie verhoging is tevens een onderzoek gestart in het efficiënter benutten van het ATM-netwerk van de verschillende banken. BNETS neemt hierin het voortouw.

Op het gebied van "business continuity" zijn de kritische processen geïdentificeerd en is er een aanvang gemaakt met het ontwikkelen en implementeren van business continuïteitsplannen om te kunnen garanderen dat bij onregelmatigheden de meest kritische processen

binnen vastgestelde normen en tijdsperioden kunnen worden herstart en gecontinueerd worden.

De Facility Management-functie is onder andere verantwoordelijk voor het optimaal beheer en onderhoud van onze gebouwen en bijbehorende inventaris. Ook is zij verantwoordelijk voor de fysieke beveiliging van onze bedrijfslocaties, het archief en het beheer van de kantoorvoorraad. Deze zaken hebben directe invloed op de “customer experience”. In dit kader kan als voorbeeld worden genoemd de beschikbaarheid van voldoende parkeerfaciliteiten voor klanten en de ambiance van de klantontvangstruimten. Ook beïnvloedt het de motivatie van de medewerkers, onder andere door het bieden van een comfortabele en plezierige werkplek. In het verslagjaar zijn de voorbereidingen getroffen voor de herinrichting van het pand aan de Lalarookhweg dat zal worden ingezet als operations center waarin de transactie verwerkingsafdelingen en het bedrijfsarchief zullen worden ondergebracht. Tevens zal er een businesscenter in het gebouw worden gehuisvest. Ook zijn voorbereidingen getroffen voor de renovatie van de gevel van het hoofdkantoor waarbij de functionaliteit, met name de zonnewering en uitstraling beter in lijn worden gebracht met onze branding als betrouwbare en innovatieve bankinstelling.

Om de customer experience verder te verbeteren is in 2019 een evaluatie van de parkeerfaciliteiten gedaan en zijn de voorbereidingen om de parkeergelegenheid op het hoofdkantoor voor klanten te verruimen gestart.

In het verslagjaar is er een aanvang gemaakt met de actualisering van

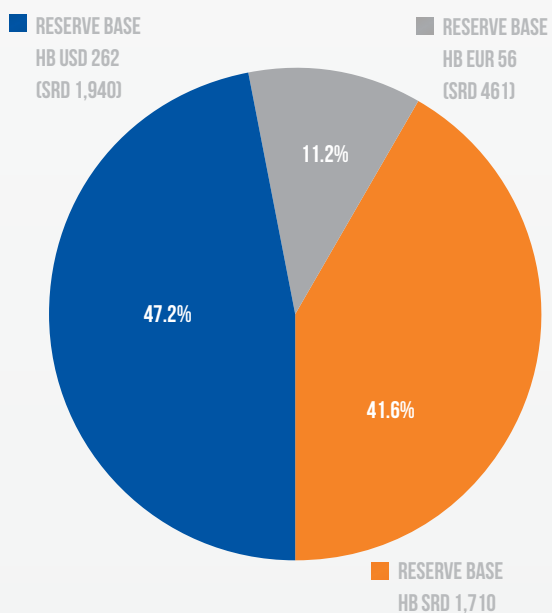
de Facilitymanagementprocessen waarbij risico beheersing en de voor het taakgebied geldende standaarden ruime aandacht krijgen.

Voor het Operations beleidsgebied is in 2019 tevens veel aandacht besteed aan de beschrijving van de functieprofielen die nodig zijn voor de heringerichte organisatie, waarbij naast het profiel van de medewerkers ook de key performance indicators zijn vastgesteld die de “operational excellence” van de bedrijfsvoering zal moeten verhogen terwijl ook performance-management beter wordt verankerd in onze bedrijfsvoering.

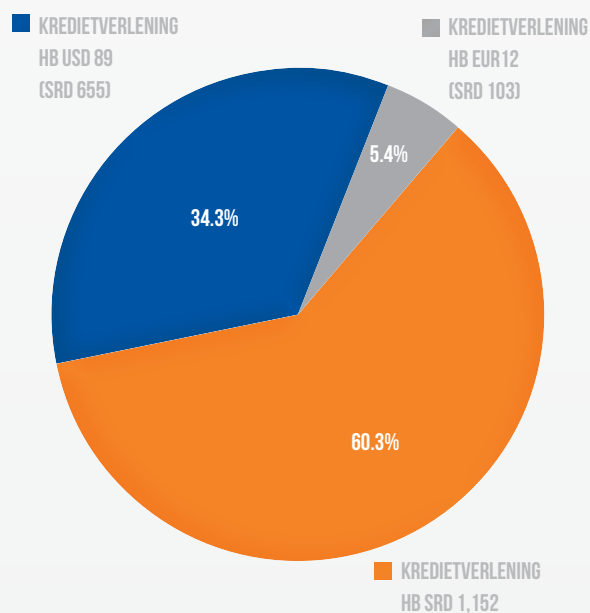
De commerciële ontwikkeling

Het commerciële beleid van onze bank heeft zich in conformiteit met het meerjaren strategisch beleidsplan (2018-2021) wederom vooral gericht op het verbeteren van de customer experience en het vergroten van het zakenvolume. Daarnaast nemen effectieve beheersing van de krediet- en witwasrisico's steeds meer een centrale plaats in bij het op zoek gaan naar een gezonde groei van de inkomsten. De groei doelstellingen zijn in bevredigende mate gerealiseerd, tot uiting komende in toename van het zakenvolume, alsook het marktaandeel. De toevertrouwde middelen namen met SRD 403 miljoen ofwel 10,9% toe. Hierbij namen de toevertrouwde vreemde valutamiddelen minder sterk toe, dan de toevertrouwde SRD middelen, waardoor de deposito-dollarisatie ratio (USD en EUR) afnam van 62,9% naar 58,4%. Ons marktaandeel toevertrouwde middelen nam toe tot 23%. De toevertrouwde middelen in lopende valuta lieten respectievelijk een stijging zien van 24,4% in SRD en een stijging van 4,0% in USD, terwijl de EUR toevertrouwde middelen stabiel bleven.

HB TOEVERTROUWDE MIDDELEN IN LOPENDE VALUTA 2019
(BEDRAGEN IN MLN.)

HB KREDIETVERLENING IN LOPENDE VALUTA 2019
(BEDRAGEN IN MLN.)

De kredietverlening aan de private sector nam marginaal toe met SRD 7,9 miljoen, ofwel 1,1%. Vooral de kredietverlening aan de sector Nijverheid nam toe. De kredietverlening aan de staat nam opvallend toe met SRD 431,4 miljoen. Deze toename werd voor een belangrijk deel gestuurd door een incidenteel kortlopend krediet van EUR 40 miljoen, welke begin 2020 volledig is terugbetaald door de staat. De totale (commerciële) kredietverlening is in het verslagjaar toegenomen met SRD 449 miljoen, ofwel 26%.

De kredietverlening in respectievelijke valuta liet een stijging zien van 15,4% in SRD, een daling van 6,3% in USD en een daling van 20,0% in EUR. Door de daling van de vreemde-valutakredietverlening is de kredietdollarisatie ratio afgenomen van 44,5% tot 39,7%. Het marktaandeel kredietverlening van onze bank steeg van 22,5% naar 23,2%. Onze doelstelling is om deze verder te verhogen.

Vanwege toenemende onevenwichtigheden in de economie en daarmee samenhangende toenemende omgevingsrisico's werd in 2019 zeer nauwgezet aandacht geschonken aan de bewaking van de kwaliteit van de kredietportefeuille. Door nog strikter te zijn bij de aanname van nieuwe klanten, het kredietbeheer verder te intensiveren en zeer diligent te werken aan het oplossen van

probleemkredieten verbeterde de kwaliteit van de kredietportefeuille, hetgeen gereflecteerd werd in een afname van de non-performing ratio naar 8,8%. De kredietrisico's zijn adequaat afgedekt door een toereikende voorziening kredietrisico's. De dotatie aan de voorziening kredietrisico's nam toe met 18,8% en bedroeg SRD 29,9 miljoen.

Onze beleggingen in schatkistpromessen van de Republiek Suriname namen beperkt af. Het rendement op dit papier is aantrekkelijk vooral ook in het licht van onze ruime liquiditeitspositie en het beperkt aantal interessante private financieringsmogelijkheden.

De provisie en fee gerelateerde dienstverlening lieten in het verslagjaar een stijging zien van 26,3% tot SRD 70,1 miljoen. Ons streven blijft erop gericht deze categorie van inkomsten verder te verstevigen om de afhankelijkheid van de rentemarge te verminderen en de impact van krimpende rentemarges te compenseren. De belangrijkste diensten betreffen internationale betaaltransacties, ofwel foreign transfers en de handel in vreemde valuta. Deze werden negatief beïnvloed door de afname van de internationale handel en de beperktere beschikbaarheid van vreemde valuta. Ondanks deze negatieve factoren zijn wij toch in staat gebleken, om een toename van het business volume en de baten te kunnen realiseren. Het lokaal elektronisch betalingsverkeer groeide; het aantal POS-transacties

KREDIETVERLENING NAAR SECTOREN (IN DUIZENDEN SRD) PER JAAR ULTIMO

	2019	in %	2018	in %
Agrarische sector	72,706	3	75,787	3
Visserij	57,709	2	58,276	3
Bosbouw	-	-	-	-
Mijnbouw	135,567	5	125,705	6
Nijverheid	267,133	10	223,770	11
Constructie- en installatie bedrijven	112,582	4	113,672	5
Elektriciteit, gas en water	12	-	14	-
Totaal direct productieve sectoren	645,709	24	595,224	28
Handel	517,853	21	546,705	25
Transport, opslag en communicatie	11,515	-	178	-
Dienstverlening	259,179	10	254,960	12
Woningbouw	143,084	6	159,471	8
Overige (m.n. consumenten krediet)	150,097	6	152,983	6
Totaal overige sectoren	1,081,728	43	1,131,825	53
Totaal kredietverlening private sector	1,727,437	67	1,727,049	80
Overheidskrediet	448,910	18	17,528	1
Totaal commerciële kredieten	2,176,347	85	1,727,049	81
Schatkistpromessen (overheid)	383,950	15	392,394	19
Totaal generaal	2,560,298	100	2,119,443	100

nam toe met 31,5%, terwijl het aantal ATM transacties met 3% toenam. De transactievolumes van POS namen met 40% toe, terwijl die van ATM met 14,6% toenamen.

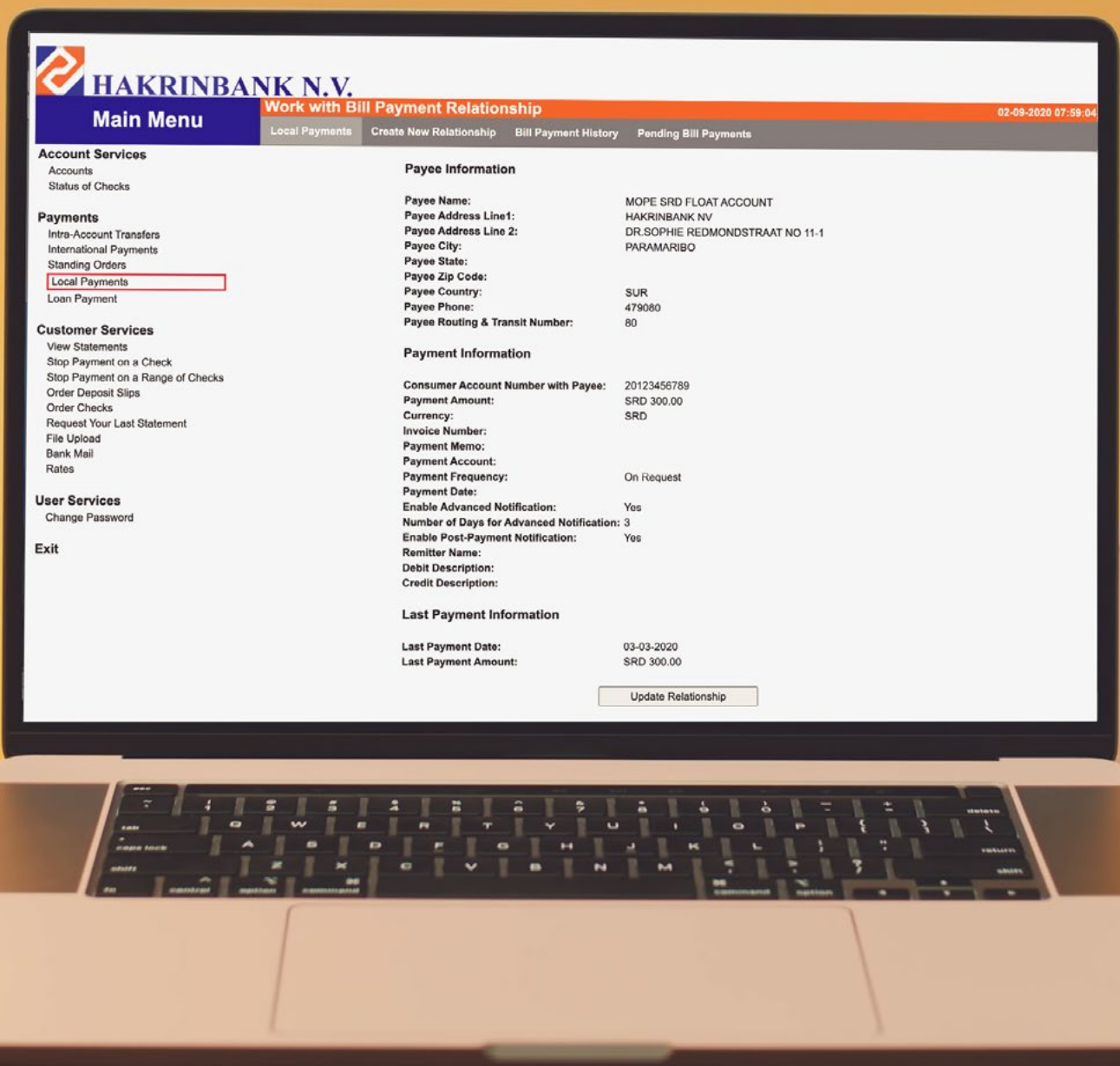
De introductie van Hakrinbank Online Payment (HOP) in 2018, en onze mobiele betaalapplicatie Mopé in november 2019 zullen een verdere impuls geven aan deze ontwikkeling. De door onze bank uitgegeven mastercard creditcards werden in het verslagjaar intensiever gebruikt, waarbij het aantal transacties toenam met 3,4% en het transactievolume met 11,1%.

De transformatie naar de nieuwe klantgerichte organisatiestructuur, verbeterde competenties van onze medewerkers, de vergroting van de innovatieve kracht, mede vanwege het Hakrinbank Innovation Lab, waar onze nieuwe innovatieve producten en diensten worden ontwikkeld, dragen bij aan een betere positionering en concurrentiekracht en daarmee aan toekomstige groei. De lancering van hoppa!, het eerste Surinaams full service e-commerce platform is daar een mooi voorbeeld van. Hierdoor wordt e-commerce en de daarbij horende spin-off gestimuleerd en genereren wij meer niet rente gerelateerde inkomsten. Wij zijn derhalve redelijk positief gestemd over de middellange termijn groeiperspectieven voor onze bank en kijken ook steeds meer naar kansen buiten onze landsgrenzen. De recente offshore olievondsten hebben onze vooruitzichten aanmerkelijk verbeterd. De vooruitzichten voor 2020 worden getemperd door toegenomen omgevingsonzekerheden, waarbij vooral de omvang van het begrotingstekort en de opwaartse druk op de wisselkoers ons zorgen baart. De Covid-19-pandemie heeft eveneens een negatieve impact op de economische bedrijvigheid.

Met Hakrinbank internetbankieren kunt u uw bankzaken regelen waar en wanneer het u uitkomt. Voor internetbankieren heeft u nodig: een Hakrinbank IB-pass, een pc of mobiel en internet.

Uw innovatieve bank!

NATIONALE TRUST- EN FINANCIERINGSMAATSCHAPPIJ N.V.

De bedrijfsresultaten van onze dochteronderneming, de Nationale Trust- en Financierings Maatschappij N.V. in 2019 vertoonden een daling. Het balanstotaal daalde met 4,0% tot SRD 275,2 miljoen, vooral door een daling in de “Hypothecaire uitzettingen” en de “Objectfinancieringen”. De afname in de “Hypothecaire uitzettingen” hangt samen met de economische omstandigheden, de aangescherpte kredietintake, en de sterke concurrentie in het retail of wel consumer marktsegment. De kwaliteit van de kredietportefeuille verslechterde ten opzichte van 2018.

De baten stegen met 14,6% tot SRD 29,8 miljoen, vooral door de hogere interestmarge. De provisies stegen met 3,4% tot SRD 5,4 miljoen en de lasten namen nauwelijks toe met 1,4%. Vanwege de dotatie aan de voorziening kredietrisico's die met SRD 4,4 miljoen steeg, daalde de winst voor belasting per saldo met 8,0% tot SRD 9,7 miljoen.

Hypothecaire uitzettingen

De sinds 2015 ingezette dalende trend bij de hypotheekleningen zette zich voort. Deze uitzettingen daalden met SRD 11,8 miljoen tot SRD 154,0 miljoen. De vraag naar deze leningen werd gedrukt door de sterk gestegen bouwprijzen en hogere rente tarieven. Door de afgenomen aflossingscapaciteit konden vele kredietaanvragen niet meer gehonoreerd worden. Helaas wordt, vanwege de verdere verslechtering van de macro-economische ontwikkelingen, op korte termijn geen verbetering verwacht.

Termijnleningen (objectfinanciering)

De termijnleningen vertoonden een lichte daling van 1,6% tot SRD 54,9 miljoen. Deze daling was met name vanwege een afname van de autofinancieringen, vooral door verminderde economische omstandigheden. Verminderde aanscherping van de kredietintake heeft ook geleid tot een daling van het aantal verstrekte kredieten.

Persoonlijke leningen

De persoonlijke leningen namen met 5,9% toe tot SRD 57,0 miljoen. Deze groei hangt samen met de toename van consumptieve bestedingen, met name op het gebied van duurzame huishoudelijke artikelen, zoals witgoed en bruigoed.

Vermogensbeheer

Het beheerd vermogen van derden daalde met 10,6% tot SRD 265,5 miljoen. Deze daling houdt verband met de afname van de vermogensbeleggingen en de hypothecaire uitzettingen. Het grootste deel van de vermogensbeleggingen betreffen in vreemde valuta genomineerde hypothecaire leningen. Vanwege de macro-economische ontwikkelingen waren er minder gunstige uitzettingsmogelijkheden hiervoor.

HAKRINBANK REAL ESTATE N.V.

Onze dochteronderneming Hakrinbank Real Estate N.V. die in 2012 werd opgericht met als doel het kopen, verkopen en/of exploiteren van onroerende goederen, ontplooid in het verslagjaar geen commerciële bedrijfsactiviteiten, vanwege de sterk verslechterde onroerend-goed-markt en de aangescherpte regelgeving van de Centrale Bank van Suriname met betrekking tot investeringen van banken in onroerend goed. Het balanstotaal bleef ongewijzigd ten opzichte van 2018, namelijk SRD 6,2 miljoen. Het negatief resultaat bedroeg SRD 257 duizend, iets meer dan in het vorige boekjaar. De vooruitzichten voor 2020 zijn niet hoopgevend, gezien de flauwte op de onroerend-goed-markt. Gezien de mindere vooruitzichten en het structurele verlies zullen wij ons in 2020, in overleg met de raad van commissarissen, bezinnen op de continuïteit van de bedrijfsactiviteiten.

DE FINANCIËLE ONTWIKKELING VAN DE HAKRINBANK N.V.

De financiële resultaten van onze bank werden in het verslagjaar gerealiseerd binnen een redelijk stabiele macro-economische omgeving met een vrij stabiele wisselkoers en een relatief lage inflatie. Er was sprake van een beperkte toename van het resultaat voor belastingen, vergeleken met die van het vorig jaar. Wij zijn derhalve niet ontevreden met de in 2019 gerealiseerde bedrijfsresultaten.

Om het prerogatief van de Algemene Vergadering van Aandeelhouders inzake de goedkeuring van de winstbestemming en de vaststelling van de jaarrekening te accentueren, is evenals in voorgaande jaren in de jaarrekening 2019 slechts de balans vóór winstbestemming opgenomen. In dit verslag is, vanwege de informatieve waarde voor aandeelhouders en andere belanghebbenden, de balans ná de voorgestelde winstbestemming opgenomen in een bijlage.

Vorbereidingen International Financial Reporting Standards (IFRS)

Op 24 september 2017 is in Suriname de Wet op de jaarrekening van kracht geworden. Conform deze wet wordt de Hakrinbank gekwalificeerd als een 'organisatie van openbaar belang' en als een 'grote rechtspersoon' voor welke de wet dwingend voorschrijft dat de jaarrekening moet worden opgesteld volgens de waarderingsgrondslagen, International Financial Standards (IFRS). Wij onderschrijven het voorschrift om de jaarrekening conform IFRS op te stellen gezien de positieve doorwerking op de kwaliteit van de externe rapportage, transparantie en vergelijkbaarheid.

Onze jaarrekening wordt thans opgemaakt conform de algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving. Vanwege het ingrijpend karakter van de overstap naar IFRS hebben we deze onderverdeeld in fasen, waarvan we reeds enkele hebben doorlopen. De eerste fase betrof een analyse van de huidige situatie en het bepalen van de effecten van de implementatie van IFRS voor de Hakrinbank. In de eerste plaats is de huidige classificatie/presentatie in de jaarrekening beoordeeld, waarbij is nagegaan in hoeverre cijfers anders gepresenteerd en/of toegelicht moeten worden. Vervolgens zijn de IFRS waardering en waarderingsgrondslagen ten opzichte van de huidige verslaggevingsstandaarden beoordeeld en de consequenties voor de individuele jaarrekeningposten vastgesteld. Ook hebben we in hoofdlijnen aandacht besteed aan de impact op de interne organisatie, processen en systemen om de opmaak van een IFRS jaarrekening te ondersteunen.

Een van de wijzigingen betreft de voorziening voor kredietrisico's. Deze voorziening wordt conform IFRS gebaseerd op het verwacht verlies, rekening houdend met eventuele verstrekte zekerheden. Bij het vaststellen van het te verwachten verlies wordt de kans bepaald dat een krediet binnen 12 maanden nadat dit is verstrekt respectievelijk gedurende de looptijd van het krediet in default raakt, dus de kans dat de klant niet meer in staat is om aan de betalingsverplichtingen te voldoen.

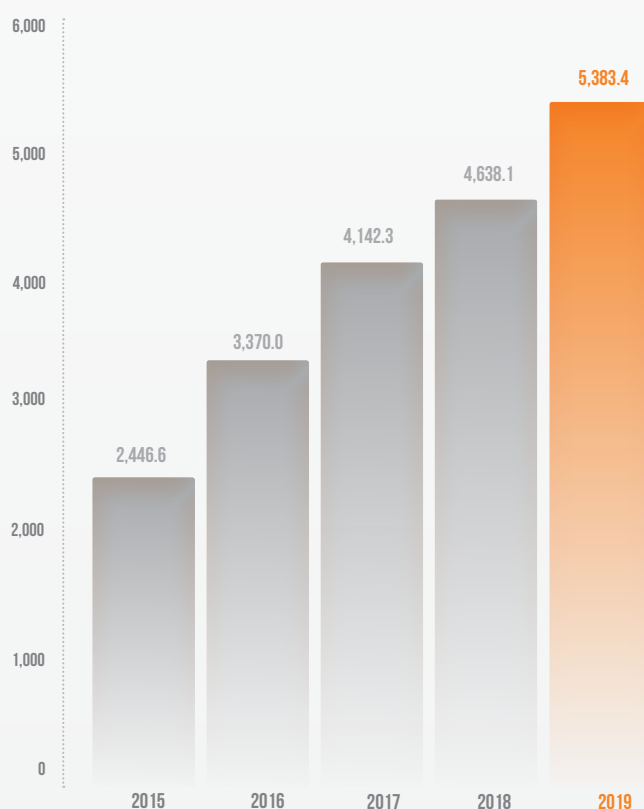
De voorbereidingen voor de conversie van algemeen aanvaarde grondslagen naar IFRS zijn in volle gang. Doelstelling is om conform de Wet op de Jaarrekening voor boekjaar 2020 een jaarrekening, inclusief vergelijkende cijfers, op te stellen en te publiceren die

volledig in lijn is met alle geldende IFRS-verslaggevingsregels, inclusief de voorgeschreven toelichtingen. Ook moet het effect van het toepassen van IFRS op de balans, winst- en verliesrekening en het kasstroomoverzicht worden aangegeven. Dit traject behelst eveneens de inrichting van de administratie, processen en systemen om het proces van het opstellen en publiceren van een IFRS jaarrekening, alsmede de aanpassing van de interne rapportages, adequaat in te bedden binnen onze bank. Dit ter waarborging van een tijdige opmaak, controle en publicatie van een IFRS-jaarrekening door onze bank. Het inbedden in de organisatie van dit IFRS-traject is noodzakelijk aangezien veel processen qua inrichting en werking direct dan wel zijdelings gevolgen zullen ondervinden van de overgang naar IFRS en de datum waarop de overgang gerealiseerd moet zijn, namelijk voor het verslagjaar 2020. We verwachten in het tweede kwartaal van 2021 de IFRS-jaarrekening 2020 te publiceren.

Geconsolideerde balans

De belangrijkste indicator van de bedrijfsomvang, het balanstotaal, steeg in het verslagjaar met SRD 745,3 miljoen ofwel 16,1% tot SRD 5.383,4 miljoen. De stijging is zichtbaar bij de activa-posten, Liquide middelen, Vorderingen op klanten, Effecten en de passiva posten Spaargelden en Andere schulden. De procentuele groei van het balanstotaal was hoger dan die van de totale bancaire sector, waardoor ons marktaandeel met circa 0,7 procentpunt tot 21,4% toenam.

BALANSTOTAAL (IN MLN SRD)

Aan de **actiefzijde** van de balans nam de post Vorderingen op klanten toe met SRD 449,3 miljoen, oftewel 26,0% tot SRD 2.176,3 miljoen, voornamelijk vanwege een verstrekt kortlopend krediet aan de staat. Dit krediet is begin 2020 volledig terugbetaald door de staat.

De post "Liquide middelen" steeg met SRD 368,7 miljoen, ofwel 39,0% tot SRD 1.314,6 miljoen per ultimo van het boekjaar. Deze stijging hangt grotendeels samen met de afname van de post "Vorderingen op kredietinstellingen" die daalde met SRD 170,8 miljoen of 15,8% tot SRD 911,6 miljoen. De daling hangt samen met de chartalisatie van de EUR kasreserve en de overheveling van de vreemde valuta kasreserve naar de CBvS. Wij moesten hiertoe overgaan vanwege de stopzetting van de geldzendingen als gevolg van de inbeslaggenomen geldzending.

Aan de **passiefzijde** van de balans nam de post "Schulden aan kredietinstellingen" met SRD 353,4 miljoen toe tot SRD 429,7 miljoen. Ook steeg de post "Spaargelden", waaronder ook de lange termijn aangetrokken gelden zijn opgenomen, met SRD 264,7 miljoen of 12,3% tot SRD 2.410,6 miljoen, door een toename van de aan ons toevertrouwde gelden. De voorzieningen namen met SRD 5,5 miljoen toe tot SRD 109,7 miljoen.

Het eigen vermogen zal - indien de aandeelhouders het winstbestemmingsvoorstel goedkeuren - per saldo met SRD 31,3 miljoen toenemen tot SRD 378,6 miljoen. De aangroei van het eigen vermogen vergroot de financiële soliditeit van onze bank en de financiële ruimte om meer en grotere kredieten te verstrekken.

De zogenaamde buiten balansposten, waaronder geopende L/C's en verstrekte garanties, die vanwege hun risico invloed hebben op de solvabiliteitsratio, bedroegen SRD 104,8 miljoen, hetgeen SRD 9,1 miljoen hoger is dan een jaar eerder.

Geconsolideerd resultaat

Het geconsolideerd resultaat vóór belasting vertoonde een lichte stijging ten opzichte van 2018 en steeg met SRD 1,0 miljoen ofwel 2,0% tot SRD 48,8 miljoen.

De baten namen toe met SRD 27,4 miljoen oftewel 12,8% tot SRD 241,7 miljoen. De groei werd voornamelijk veroorzaakt door toename van de overige baten, met name provisies en resultaat financiële transacties. De interestmarge nam beperkt toe.

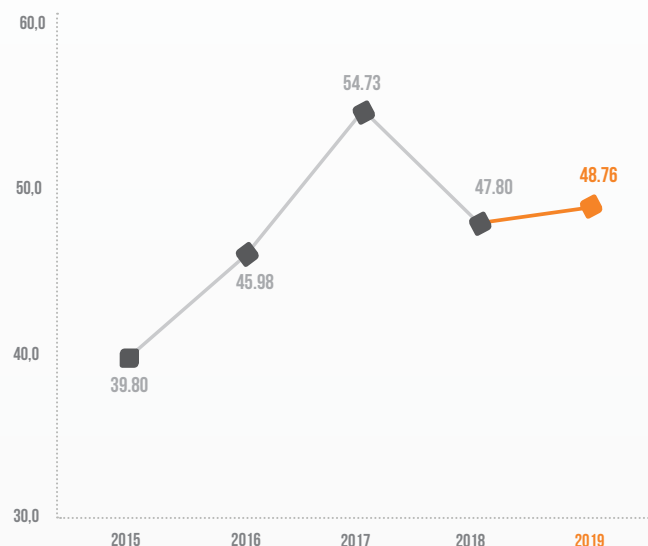
De bedrijfslasten stegen met SRD 26,5 miljoen oftewel 15,9% tot SRD 192,9 miljoen. De groei van de bedrijfslasten werd voornamelijk veroorzaakt door hogere personeelskosten vanwege de toegekende loonsverhogingen bij het arbeidsvoorwaardenoverleg. De bedrijfslasten namen ook toe als gevolg van gestegen automatiseringskosten, die voornamelijk in USD luiden.

Bedrijfsopbrengsten

Interestmarge

De interestmarge vertoonde een lichte stijging van SRD 5,6 miljoen,

WINST VÓÓR BELASTINGEN (IN MLN SRD)

ofwel 3,6% tot SRD 158,4 miljoen. Dit was per saldo het resultaat van een stijging van de interestbaten met SRD 20,8 miljoen, ofwel 8,3% en van de interestlasten met SRD 15,2 miljoen oftewel 15,4%. De groei van de rentebaten hangt samen met de groei van de kredietportefeuille. De toename van de interestlasten werd voornamelijk veroorzaakt door een stijging van de toevertrouwde middelen, met name de termijndeposito beleggingen en spaargelden.

Overige opbrengsten

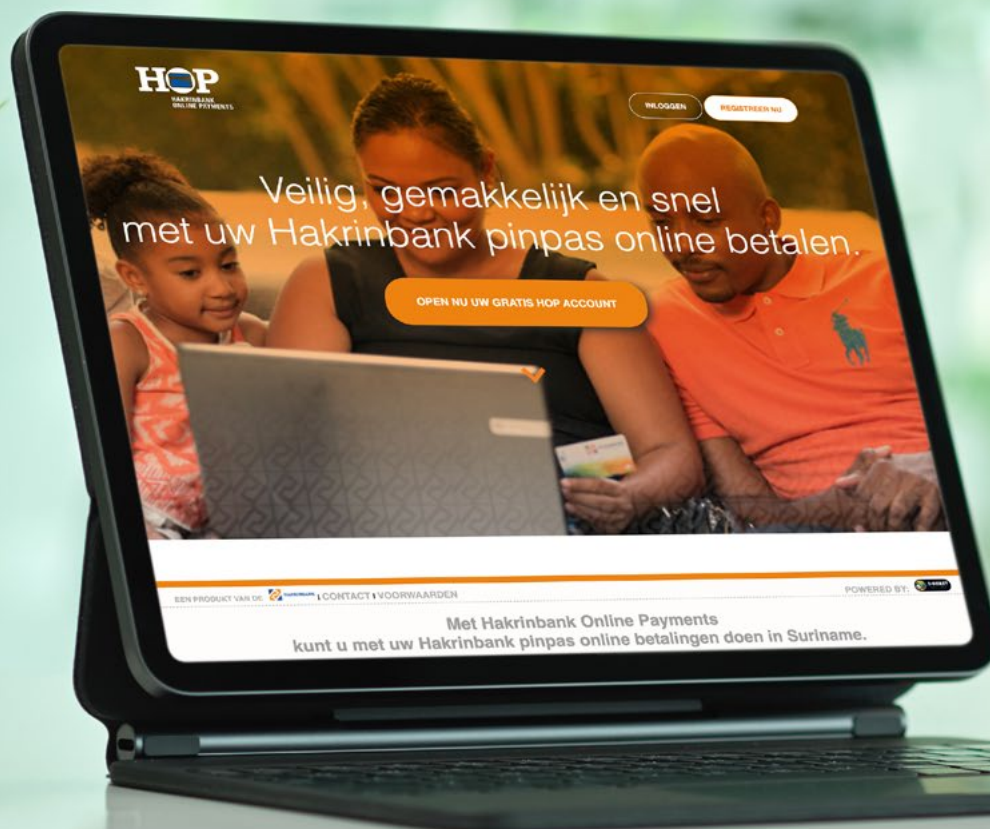
De niet-interestbaten stegen met SRD 21,9 miljoen, ofwel 35,6% tot SRD 83,3 miljoen. Het aandeel van deze baten in de totale bedrijfsopbrengsten liep op tot 34,5%. Ons streven blijft om dit percentage geleidelijk te verhogen, teneinde de inkomstenbasis verder te diversifiëren en minder afhankelijk van het rentebedrijf te maken.

Bedrijfslasten

De bedrijfslasten namen toe met SRD 26,5 miljoen ofwel 15,9% tot SRD 192,9 miljoen, grotendeels door stijging van de personeelskosten. De hogere overige bedrijfslasten, met name automatiseringskosten, hadden ook een impact op de bedrijfslasten. Per saldo namen de operationele kosten met SRD 21,7 miljoen ofwel 15,4% toe tot SRD 163,0 miljoen, terwijl de dotatie aan de voorziening kredietrisico's met SRD 4,7 miljoen steeg tot SRD 29,9 miljoen. Wij achten de kredietrisico's hiermee adequaat afgedekt, terwijl de kredietacceptatiecriteria en het kredietbeheer onverminderd strak blijven.

Met **Hakrinbank Online Payments (HOP)** kunnen Hakrinbank pinpashouders online betalingen verrichten bij webwinkels maar ook nutsvoorzieningen betalen. **Veilig, gemakkelijk en snel!**

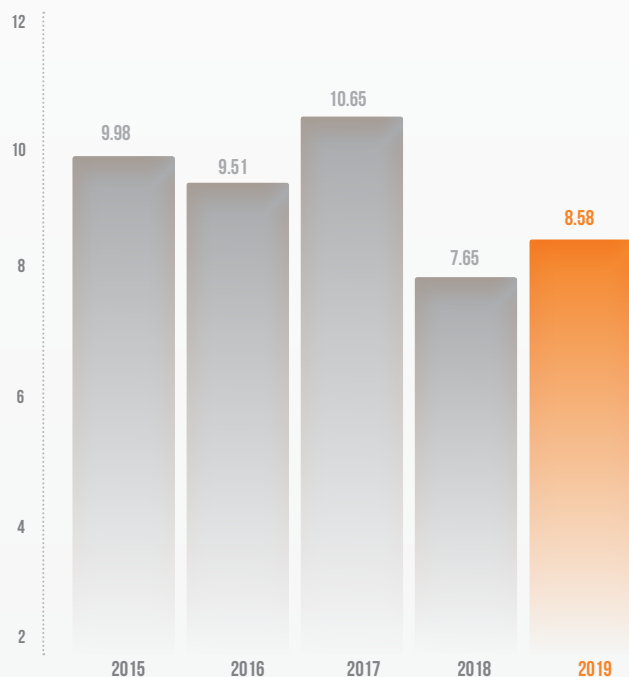

Ratio's

Solvabiliteit

De capital ratio, gedefinieerd als het aandeel van het zichtbare eigen vermogen in het balanstotaal, steeg met circa 0,5 procentpunt tot 7,03% per ultimo van het verslagjaar. Om onze solvabiliteitspositie verder te verbeteren, hebben we in 2019 een aandelenemissie gehouden en een langlopende achtergestelde lening uitgegeven. Bij het volledig slagen van de aandelenemissie verwachten we dat de BIS-ratio ruim boven de CBvS-norm van 10% zal uitkomen.

BIS RATIO (IN%)

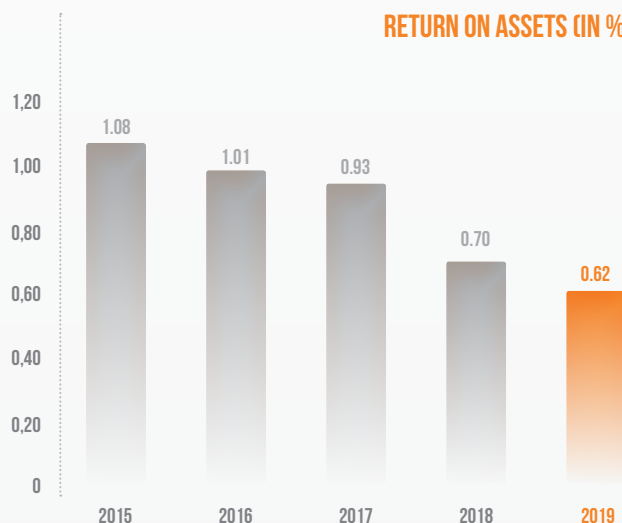
Rentabiliteit

Het rendement op ons eigen vermogen (RoE) bedroeg 8,6%. Door de toename van de nettowinst met 2,0% en de stijging van het eigen vermogen met 9,0% vóór winstbestemming nam de ratio marginaal af met 0,5 procentpunt. Het rendement op het totale vermogen (RoA) daalde naar 0,6%. Onze doelstelling is om de rentabiliteit te verhogen door groei van de overige bedrijfsopbrengsten en door efficiency-bevorderende en kostenbesparende maatregelen.

RETURN ON EQUITY (IN %)

RETURN ON ASSETS (IN %)

EFFICIENCYRATIO (IN %)

De operationele bedrijfslasten stegen relatief sterker dan de bedrijfsopbrengsten, hetgeen een stijging van de efficiency-ratio tot gevolg had. Deze ratio, die is gedefinieerd als de kosten minus de voorziening voor kredietrisico's in procenten van de totale opbrengsten, steeg in 2019 met 1,5 procentpunt tot 67,4%, wat een vermindering van de efficiency inhield. Ons streven is erop gericht de ratio te verlagen door opvoering van de operationele efficiency. Wij blijven daarom prioriteit geven aan verhoging van onze verdien capaciteit, aanscherping van het balansbeheer, alsmede het doorvoeren van kostenbesparende en efficiency-verhogende maatregelen middels het automatiseren en digitaliseren van onze bedrijfsprocessen.

Resultaten benchmarkonderzoek

De belangrijkste indicatoren die wij hanteren om onze bedrijfsperformance te meten en te monitoren zijn de financiële ratio's namelijk Return on Assets (RoA), die het rendement van onze activa aangeeft, de Return on Equity (RoE), die het rendement van ons eigen vermogen aanduidt, de efficiency-ratio, als indicator van onze operationele efficiency en de BIS-ratio als graadmeter van onze solvabiliteit in relatie tot het risicoprofiel van onze activa.

Bij de jaarlijkse beoordeling van onze bedrijfsperformance nemen wij niet alleen de absolute ontwikkeling van de indicatoren in beschouwing, maar ter vergelijking ook die van enkele grotere banken uit Suriname en het Caraïbisch Gebied. Het gaat daarbij om een peer-group bestaande uit de NCB Jamaica Ltd., de Republic Bank Ltd., de Scotiabank Trinidad & Tobago Ltd., de CIBC First Caribbean International Bank Ltd, en DSB Bank N.V. Het benchmarkonderzoek dat wij hiertoe verichten levert, voor 2019 het volgende beeld op.

RESULTATEN BENCHMARKONDERZOEK (IN %)

Instelling	RoA	RoE	Efficiency-ratio	BIS-ratio
NCB Jamaica Ltd.	2,3	21,4	72,1	**
Republic Bank Ltd.	2,2	16,0	52,4	21,6
Scotiabank Trinidad & Tobago Ltd.	2,7	16,3	41,0	28,0
CIBC First Caribbean International Bank Ltd.	1,5	14,2	64,9	16,2
DSB Bank N.V. *	-0,8	-25,7	68,7	8,2
Hakrinbank N.V.	0,6	8,6	67,4	8,6

Bron: externe jaarverslagen 2019.

*) De ratio's van de DSB-Bank zijn ontleend aan het jaarverslag 2018.

**) Tav deze ratio geeft NCB Jamaica Ltd. in verslagjaar 2019 aan dat ze voldoen aan de wettelijke kapitaalvereisten van 12,5%.

KERNCIJFERS INZAKE AANDELEN HAKRINBANK (IN SRD)

Per ultimo	2019	2018	2017	2016	2015
Koers per aandeel (Effectenbeurs)	408,00	408,00	408,00	408,00	400,00
Intrinsieke waarde per aandeel	723,81	663,90	614,96	468,05	423,26
Marktkapitalisatie (x SRD 1.000)	213.383	213.383	213.383	204.492	195.592
Nettowinst per aandeel	59,50	58,38	66,95	58,71	52,11
Dividend per aandeel	-	-	16,80	20,60	17,22
Dividend in % gemiddelde beurskoers	-	-	4,1	5,1	4,4
Koers/intrinsieke waarde in %	56,4	61,5	66,3	87,2	94,5
Koers/winstverhouding	6,9	7,0	6,1	6,9	7,7

In vergelijking met de peer-group dienen we onze prestaties op het gebied van rendement, operationele efficiency en solvabiliteit te verbeteren. Mede vanwege de participatie in het kapitaal van de DSB Bank N.V. beoordelen wij de relatief lage BIS-ratio niet negatief. Het absoluut niveau is echter te laag en zal naar verwachting door de in 2019 gehouden aandelenemissie en uitgifte van een achtergestelde lening verbeteren. Verbetering van de efficiency-ratio is een belangrijke prioriteit voor ons, teneinde onze concurrentiepositie te behouden.

De RoA van Surinaamse banken wordt overigens ongunstig beïnvloed door de uitzonderlijk hoge kasreserveverplichtingen van de Centrale Bank van Suriname, waardoor een aanzienlijk deel van hun activa niet of relatief minder rendeert. Ook is de belastingdruk in Suriname hoger dan in de omliggende regio.

Hakrinbank aandelen

Ons kapitaal- en dividendbeleid is gericht op het optimaliseren van aandeelhouderswaarde, de solvabiliteit, de liquiditeit, de winstgevendheid en de groei van onze bank. De hoogte van de BIS-ratio en de aangescherpte solvabiliteitsregelgeving van de Centrale Bank van Suriname beperken vooralsnog de ruimte voor dividenduitkering en dwingen tot verdere opbouw van onze solvabiliteit.

Winstbestemmingsvoorstel voor het boekjaar 2019

De BIS-ratio van onze bank bedraagt 8,6% en ligt derhalve onder de minimale Centrale Bank van Suriname BIS-ratio-norm van 10%. Rekening houdend met het voorgaande, ons kapitaal- en dividendbeleid en de noodzakelijke verdere opbouw van onze solvabiliteitspositie, wordt voorgesteld om voor het boekjaar 2019 geen dividend uit te keren en de winst na belastingen volledig toe te voegen aan de algemene reserve.

Dankzegging

Onze medewerkers hebben zich in het verslagjaar, dat gepaard ging met vele uitdagingen, wederom bijzonder ingezet en daardoor bijgedragen aan de bedrijfsprestaties. Wij danken hen voor hun inzet en loyaliteit. Wij zijn de leden van de raad van commissarissen erkentelijk voor de samenwerking en onze gewaardeerde klanten voor hun business, loyaliteit en het aan onze bank geschonken vertrouwen.

Paramaribo, 21 september 2020

Directie Hakrinbank N.V.

Drs. Rafiek P. V. Sheorajpanday

Algemeen directeur

Drs. Magalie M. Loswijk-Keerveld RA

Financieel en Operations directeur

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: de Aandeelhouders van
Hakrinbank N.V.
Paramaribo

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2019

Ons oordeel

Wij hebben de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening 2019 van Hakrinbank N.V. ("de vennootschap") te Paramaribo, gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van de vennootschap per 31 december 2019 en van het resultaat en de kasstromen over 2019 in overeenstemming met algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de geconsolideerde en vennootschappelijke balans per 31 december 2019;
2. de volgende overzichten over 2019:
 - de geconsolideerde en vennootschappelijke winst- en verliesrekening en
 - het geconsolideerd kasstroomoverzicht;
3. de toelichting.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd in overeenstemming met de door onze beroepsorganisatie uitgevaardigde controlestandaarden. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Hakrinbank N.V. zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle- informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Benadrukking van aangelegenheden

Wij vestigen de aandacht op de toelichting op de jaarrekening waarin wordt vermeld:

- ontwikkeling BIS ratio;
- ontwikkeling omtrent aangehouden geldzending;
- COVID-19

Ons oordeel is niet aangepast als gevolg van deze aangelegenheden.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen overige informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag overige informatie, die bestaat uit:

- het Bericht van de raad van commissarissen
- het Verslag van de directie
- andere informatie en de informatie opgenomen op pagina 5 tot en met 9 van het jaarverslag

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de overige informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de overige informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de overige informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in controlestandaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden.

Met uitzondering van het Bericht van de raad van commissarissen is de directie verantwoordelijk voor het opstellen van de overige informatie in overeenstemming met algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van de directie en de raad van commissarissen voor de jaarrekening

De directie is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving. In dit kader is de directie verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die de directie noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de directie afwegen of de onderneming in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet de directie de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de directie het voornemen heeft om de vennootschap te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

De directie moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van commissarissen is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de vennootschap.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle- informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de door onze beroepsorganisatie uitgevaardigde controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;

- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de directie en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door de directie gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle- informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle- informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. In dit kader hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden voor de groepsonderdelen.

Bepalend hierbij zijn de omvang en/of het risicoprofiel van de groepsonderdelen of de activiteiten.

Op grond hiervan hebben wij de groepsonderdelen geselecteerd waarbij een controle of beoordeling van de volledige financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was.

Wij communiceren met de met governance belaste personen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bevestigen tevens aan de met governance belaste personen dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met hen over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Paramaribo, 21 september 2020

LUTCHMAN & CO N.V. An independent member firm of Moore Global Network Limited

Namens deze
was getekend D. de Keyzer CA, AA (Chartered Accountant)

HAKRINBANK N.V.

JAARREKENING 2019

Bestaande uit:

geconsolideerde balans per 31 december 2019 (vóór voorstel winstbestemming)

geconsolideerde winst- en verliesrekening over 2019

geconsolideerd kasstroomoverzicht over 2019

vennootschappelijke balans per 31 december 2019 (vóór voorstel winstbestemming)

vennootschappelijke winst- en verliesrekening over 2019

toelichting op de geconsolideerde jaarrekening over 2019

GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2019 (VÓÓR VOORSTEL WINSTBESTEMMING (IN SRD))

	2019	2018
ACTIVA		
Liquide middelen	1.314.585.831	945.904.852
Schatkistpapier	383.950.152	392.394.482
Vorderingen op kredietinstellingen	911.623.548	1.082.465.987
Vorderingen op klanten	2.176.347.223	1.727.048.554
Effecten	272.982.431	213.167.722
Deelneming	62.394.281	62.394.281
Materiële vaste activa	200.567.354	181.108.421
Overlopende activa	60.962.045	33.656.105
	5.383.412.865	4.638.140.404
PASSIVA		
Schulden aan kredietinstellingen	429.713.442	76.291.646
Schulden aan klanten:		
- Spaargelden	2.410.618.538	2.145.880.845
- Andere schulden	2.029.134.983	1.941.726.075
Overige schulden	3.855.649	4.261.535
Overlopende passiva	21.747.800	18.526.148
Voorzieningen	109.747.504	104.235.977
	5.004.817.916	4.290.922.226
Maatschappelijk kapitaal SRD 240.000		
Geplaatst en gestort kapitaal	78.450	78.450
Agioreserve	13.406.485	13.406.485
Herwaarderingsreserve	78.130.310	82.823.386
Algemene reserve	255.821.213	220.376.215
Resultaat verslagjaar	31.158.491	30.533.642
	378.594.949	347.218.178
	5.383.412.865	4.638.140.404
Niet uit de balans blijvende verplichtingen wegens:		
Verstrekte borgtochten en garanties	102.515.051	93.626.629
Verplichtingen wegens onherroepelijke accreditieven	2.316.983	2.127.253
	104.832.034	95.753.882

Paramaribo, 21 september 2020

Raad van commissarissen:

Mr. H. Schurman	President-commissaris
Mr. Ch. R. Doekhie	Vicepresident-commissaris
Mr. M. H. Lautan-Wijnerman	Commissaris
Drs. C. J. Valk RA CA CIA	Commissaris

Directie:

Drs. R. P. V. Sheorajpanday	Algemeen directeur
Drs. M. M. Loswijk-Keerveld RA	Financieel directeur

GECONSOLIDEERDE WINST- EN VERLIESREKENING OVER 2019 (IN SRD)

	2019	2018
BEDRIJFSOPBRENGSTEN		
Interestbaten	272.539.699	251.765.828
Interestlasten	114.111.773	98.904.934
Interestmarge	158.427.926	152.860.894
Provisie	70.135.705	55.545.318
Resultaat financiële transacties	13.038.552	5.692.182
Overige bedrijfsopbrengsten	108.288	172.636
	241.710.471	214.271.030
BEDRIJFSLASTEN		
Personeelskosten	95.249.036	84.441.371
Afschrijvingen	12.231.779	10.771.766
Overige bedrijfslasten	55.529.642	46.066.221
Voorziening kredietrisico's	29.935.998	25.195.006
	192.946.455	166.474.364
WINST VÓÓR BELASTING	48.764.016	47.796.666
Inkomstenbelasting	17.605.525	17.263.024
WINST NÁ BELASTING	31.158.491	30.533.642

Paramaribo, 21 september 2020

Raad van commissarissen:

Mr. H. Schurman	President-commissaris
Mr. Ch. R. Doekhie	Vicepresident-commissaris
Mr. M. H. Lautan-Wijnerman	Commissaris
Drs. C. J. Valk RA CA CIA	Commissaris

Directie:

Drs. R. P. V. Sheorajpanday	Algemeen directeur
Drs. M. M. Loswijk-Keerveld RA	Financieel directeur

GECONSOLIDEERD KASSTROOMOVERZICHT OVER 2019 (IN SRD)

	2019	2018
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Winst vóór belastingen	48.764.016	47.796.666
Aangepast voor:		
Afschrijvingen materiële vaste activa	12.231.779	10.771.766
Mutatie in voorzieningen	34.844.353	29.617.786
	95.840.148	88.186.218
(Toename)/afname schatkistpapier	8.444.330	(9.655.335)
(Toename)/afname vorderingen op kredietinstellingen	170.842.439	122.315.468
(Toename)/afname kredietverlening	(479.234.667)	(188.621.432)
(Toename)/afname effecten	(59.814.709)	(95.986.706)
(Toename)/afname overlopende activa	(25.925.465)	(11.122.182)
Toename/(afname) schulden aan kredietinstellingen	353.421.796	(4.085.066)
Toename/(afname) schulden aan klanten	352.146.601	466.125.979
Toename/(afname) overlopende passiva	3.221.653	6.584.023
Toename/(afname) overige schulden	164.375	(7.918)
Betaalde inkomstenbelasting	(17.218.092)	(21.387.208)
Netto-kasstroom uit operationele activiteiten	401.888.409	352.345.841
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Investeringsmateriële vaste activa	(5.507.562)	(15.506.391)
(Toename)/afname onderhanden investeringen	(25.842.088)	(7.084.336)
(Toename)/afname deelnemingen	-	(56.917.218)
Netto-kasstroom uit investeringsactiviteiten	(31.349.650)	(79.507.945)
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
Betaald dividend	(1.857.780)	(4.735.246)
Netto-kasstroom uit financieringsactiviteiten	(1.857.780)	(4.735.246)
Toename in kasmiddelen	368.680.979	268.102.650
Liquide middelen per 1 januari	945.904.852	677.802.202
Liquide middelen per 31 december	1.314.585.831	945.904.852

Het kasstroomoverzicht is opgenomen volgens de indirecte methode. Hierin zijn de mutaties die leiden tot een wijziging in de liquide middelen in aanmerking genomen.

Paramaribo, 21 september 2020

Raad van commissarissen:

Mr. H. Schurman	President-commissaris
Mr. Ch. R. Doekhie	Vicepresident-commissaris
Mr. M. H. Lautan-Wijnerman	Commissaris
Drs. C. J. Valk RA CA CIA	Commissaris

Directie:

Drs. R. P. V. Sheorajpanday	Algemeen directeur
Drs. M. M. Loswijk-Keerveld RA	Financieel directeur

VENNOOTSCHAPPELIJKE BALANS PER 31 DECEMBER 2019 (VÓÓR VOORSTEL WINSTBESTEMMING (IN SRD))

	2019	2018
ACTIVA		
Liquide middelen	1.314.585.831	945.904.852
Schatkistpapier	383.950.152	392.394.482
Vorderingen op kredietinstellingen	911.623.548	1.082.465.987
Vorderingen op klanten	1.904.272.408	1.445.433.249
Effecten	272.982.431	213.167.722
Deelneming	340.593.562	344.162.528
Materiële vaste activa	200.567.354	181.108.421
Toename overlopende activa	54.298.841	30.177.109
	5.382.874.127	4.634.814.350
PASSIVA		
Schulden aan kredietinstellingen	429.713.442	76.291.646
Schulden aan klanten:		
- Spaargelden	2.410.615.629	2.145.878.077
- Andere schulden	2.028.814.076	1.939.228.423
Overige schulden	3.855.649	3.882.527
Overlopende passiva	20.981.426	17.785.282
Voorzieningen	110.298.956	104.530.217
	5.004.279.178	4.287.596.172
Maatschappelijk kapitaal SRD 240.000		
Geplaatst en gestort kapitaal	78.450	78.450
Agioreserve	13.406.485	13.406.485
Herwaarderingsreserve	78.130.310	82.823.386
Algemene reserve	255.821.213	220.376.215
Resultaat verslagjaar	31.158.491	30.533.642
	378.594.949	347.218.178
	5.382.874.127	4.634.814.350
Niet uit de balans blijvende verplichtingen		
Verstrekke borgtochten en garanties	102.515.051	93.626.629
Onherroepelijke accreditieven	2.316.983	2.127.253
	104.832.034	95.753.882

Paramaribo, 21 september 2020

Raad van commissarissen:

Mr. H. Schurman	President-commissaris
Mr. Ch. R. Doekhie	Vicepresident-commissaris
Mr. M. H. Lautan-Wijnerman	Commissaris
Drs. C. J. Valk RA CA CIA	Commissaris

Directie:

Drs. R. P. V. Sheorajpanday	Algemeen directeur
Drs. M. M. Loswijk-Keerveld RA	Financieel directeur

VENNOOTSCHAPPELIJKE WINST- EN VERLIESREKENING OVER 2019 (IN SRD)

	2019	2018
BEDRIJFSOPBRENGSTEN		
Interestbaten	248.328.966	231.030.193
Interestlasten	114.108.916	98.902.793
Interestmarge	134.220.050	132.127.400
Provisie	64.919.304	50.558.944
Resultaat financiële transacties	13.038.552	5.692.182
Overige bedrijfsopbrengsten	108.288	172.636
	212.286.194	188.551.162
BEDRIJFSLASTEN		
Personeelskosten	83.722.833	73.155.220
Afschrijvingen	12.231.779	10.771.766
Overige bedrijfslasten	51.976.194	42.492.308
Voorziening kredietrisico's	25.020.895	24.713.100
	172.951.701	151.132.394
WINST VÓÓR BELASTING	39.334.493	37.418.768
Inkomstenbelasting	14.118.300	13.470.756
	25.216.193	23.948.012
Resultaat deelneming	5.942.298	6.585.630
WINST NÁ BELASTING	31.158.491	30.533.642

Paramaribo, 21 september 2020

Raad van commissarissen:

Mr. H. Schurman	President-commissaris
Mr. Ch. R. Doekhie	Vicepresident-commissaris
Mr. M. H. Lautan-Wijnerman	Commissaris
Drs. C. J. Valk RA CA CIA	Commissaris

Directie:

Drs. R. P. V. Sheorajpanday	Algemeen directeur
Drs. M. M. Loswijk-Keerveld RA	Financieel directeur

Algemeen

Het winstbestemmingsvoorstel over 2018 is op de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 2 juli 2019 als volgt vastgesteld (bedragen in SRD):

Nettowinst	30.533.642
Contant dividend	-
Toevoeging aan de algemene reserve	30.533.642

Algemene informatie over de vennootschap

Hakrinbank N.V. is een naamloze vennootschap naar Surinaams recht, statutair gevestigd te Paramaribo, Dr. Sophie Redmondstraat 11-13. De aandelen van de vennootschap zijn genoteerd aan de Surinaamse Effectenbeurs te Paramaribo.

Groepsverhoudingen

De Hakrinbank N.V. staat aan het hoofd van een groep rechtspersonen. Tot de groep behoren de volgende groepsmaatschappijen:

- Nationale Trust- en Financierings Maatschappij N.V., Paramaribo (100%)
- Hakrinbank Real Estate N.V., Paramaribo (100%)

De beslissende zeggenschap over het financiële en operationele beleid om voordelen te verkrijgen uit de activiteiten van deze groepsmaatschappijen, berust bij Hakrinbank N.V. Als verbonden partij worden aangemerkt alle rechtspersonen waarover overheersende zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis kan

worden uitgeoefend. Ook Rechtspersonen die overwegende zeggenschap kunnen uitoefenen en statutaire directieleden, andere sleutelfunctionarissen in de leiding van de vennootschap en nauwe verwanten worden tevens aangemerkt als verbonden partij. Transacties van betekenis met verbonden partijen worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Hiervan wordt toegelicht de aard en de omvang van de transactie en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van het inzicht.

Grondslagen voor de consolidatie

In de geconsolideerde jaarrekening van Hakrinbank N.V. zijn de financiële gegevens verwerkt van de tot de groep behorende maatschappijen waarover beslissende zeggenschap kan worden uitgeoefend en/of waarover de centrale leiding wordt gevoerd. De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld met toepassing van de grondslagen voor de waardering en de resultaatbepaling van Hakrinbank N.V. De financiële gegevens van de groepsmaatschappijen zijn volledig in de geconsolideerde jaarrekening opgenomen onder eliminatie van de onderlinge verhoudingen en transacties binnen de groep.

Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

SAMENVATTING VAN DE BELANGRIJKSTE GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING EN RESULTAAT BEPALING

Grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving, uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Vergelijking met voorgaand jaar

De grondslagen voor waardering en resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van voorgaande jaar.

De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden, tenzij anders vermeld, plaats op basis van historische kosten. Indien bij de desbetreffende grondslag voor de specifieke balanspost geen specifieke waarderingsgrondslag wordt vermeld, worden activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Functionele valuta

De genoemde bedragen luiden in Surinaamse dollars; dit is zowel de functionele als de presentatievaluta van de entiteit. Transacties in vreemde valuta zijn omgerekend in Surinaamse dollars tegen de van toepassing zijnde interne administratiekoers die is afgeleid van de vigerende bank- en vrije marktkoers. Activa en passiva in vreemde valuta zijn omgerekend in Surinaamse dollars tegen de op balansdatum geldende koers van de Centrale Bank van Suriname. De uit de omrekening voortvloeiende koersverschillen zijn verwerkt in de winst- en verliesrekening.

De gehanteerde omrekeningskoers per balansdatum voor de US dollar en de euro is: (2019: USD 1 = 7,396 en EUR 1 = 8,250 / 2018: USD 1 = 7,396 en EUR 1 = SRD 8,436)

Vorderingen op klanten

Op de vorderingen op klanten zijn specifieke voorzieningen uit hoofde van kredietrisico's in mindering gebracht. Jaarlijks wordt de (per saldo) mutatie in deze voorzieningen in de winst-en-verliesrekening verantwoord.

Inkomstenbelasting

De inkomstenbelasting zoals deze is opgenomen in de winst-en-verliesrekening is berekend over de commerciële winst rekening houdende met fiscaal vrijgestelde opbrengsten en fiscaal niet aftrekbare kosten.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa zijn voor wat betreft de onroerende goederen gewaardeerd op reële waarde. Onder de reële waarde (fair value) wordt verstaan het bedrag, waarvoor een actief kan worden verhandeld of verplicht kan worden afgewikkeld, tussen partijen, die onafhankelijk zijn. De transportmiddelen, inventaris en computer hard- en software zijn gewaardeerd op aanschafwaarden onder aftrek van lineaire afschrijvingen op basis van de geschatte economische levensduur. Veranderingen in de waarde van de onroerende goederen, worden ten gunste of ten laste van de herwaarderingsreserve gebracht onder aftrek van latente belastingen. De herwaarderingsreserve is afzonderlijk onder het eigen vermogen opgenomen. De voorziening latente belastingen is berekend uitgaande van een belastingtarief van 36%.

De gehanteerde jaarlijkse afschrijvingspercentages luiden als volgt:

• Gebouwen	: 4 - 5%
• Terreinverbetering	: 10%
• Transportmiddelen en kantoorinventaris	: 25%
• Computer hardware	: 33 ¹ / ₃ %
• Computer software	: 20%

De onderstaande toelichting is, tenzij anders vermeld, toegespitst op de geconsolideerde jaarcijfers. De vergelijkende cijfers betreffen de cijfers per 31 december 2018.

BALANS PER 31 DECEMBER 2019

	2019	2018
ACTIVA		
Liquide middelen	1.314.585.831	945.904.852
Onder deze post vallen kasgelden, direct opeisbare tegoeden bij de Centrale Bank van Suriname alsmede de kasreserve in SRD, USD en EUR bij de Centrale Bank van Suriname respectievelijk SRD 448.654.774 (2018: SRD 340.521.246), USD 51.800.00 (2018: USD 11.800.000) en EUR 23.200.000 die niet ter vrije beschikking staan van de Hakrinbank N.V.		
Schatkistpapier	383.950.152	392.394.482
Deze post betreft beleggingen in schatkistpapier van de Republiek Suriname, in Surinaamse dollars en Amerikaanse dollars (USD). De beleggingen in Surinaamse dollars, nominaal SRD 199.692.045 (exclusief nog te ontvangen rente SRD 23.582.434) vervallen in 2020 en hebben looptijden van 12 maanden met een jaarlijkse rente van 9,0% en 12,0%. De beleggingen in USD, nominaal USD 21.003.658, (exclusief nog te ontvangen rente USD 721.013) vervallen in 2020 en hebben looptijden van 12 en 24 maanden met een jaarlijkse rente van 2,5% en 3,0%		
Vorderingen op kredietinstellingen	911.623.548	1.082.465.987
Hieronder zijn opgenomen vorderingen op binnenlandse en buitenlandse kredietinstellingen. Tevens omvat deze post de door de Centrale Bank van Suriname verplicht voorgeschreven vreemde valuta kasreserve ad SRD 566.261.024 (2018: SRD 1.014.607.999) aangehouden bij buitenlandse banken; deze staat niet ter vrije beschikking van de Hakrinbank N.V.		
Vorderingen op klanten	2.176.347.223	1.727.048.554
Onder deze post zijn opgenomen vorderingen uit hoofde van kredietverlening en overige vorderingen. De noodzakelijk geachte voorzieningen zijn in mindering gebracht.		
Effecten	272.982.431	213.167.722
Deze post betreft beleggingen in buitenlandse effecten/fondsen via een internationale investmentbank, het bezit in aandelen Stadsherstel Suriname N.V. ad nominaal SRD 84.500 en een belegging in 7,75% obligaties van Staatsolie Maatschappij Suriname N.V., met een looptijd van 5 jaar tot en met 14 mei 2020. De beleggingen in buitenlandse fondsen zijn gewaardeerd tegen de marktprijs per balansdatum en Stadsherstel Suriname N.V. tegen de laagste van aanschaf- en marktwaarde en de belegging in 7,75% obligaties van Staatsolie Maatschappij Suriname NV. tegen de verkrijgingsprijs ad USD 1.450.000. De nominale waarde per obligatie is USD 100.		
Deelnemingen	62.394.281	62.394.281
Hieronder is opgenomen de deelname in het kapitaal van BNETS N.V. en DSB N.V. De waardering van de deelneming in BNETS N.V., waarin geen invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid wordt uitgeoefend, geschiedt tegen de verkrijgingsprijs ad 1.411.550 (onder aftrek van eventuele bijzondere waardeverminderingen). De waardering van de deelneming in DSB N.V., waarin ook geen invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid wordt uitgeoefend, geschiedt tegen de actuele waarde ad SRD 60.982.731		

BALANS PER 31 DECEMBER 2019

	2019	2018
Aandelenbelang BNETS N.V.	1.411.550	1.411.550
Aandelenbelang DSB N.V.	60.982.731	60.982.731
	62.394.281	62.394.281
Materiële vaste activa		
Onroerende goederen:		
Boekwaarde per 1 januari	142.491.004	146.456.593
Herwaarderingen	341.062	-
Investerings	1.896.301	(192.182)
Des-investerings	(5.167.622)	-
Afschrijvingen	(3.647.983)	(3.773.407)
Boekwaarde per 31 december	135.912.762	142.491.004
Bestaande uit:		
Reële waarde	203.488.056	206.759.377
Herwaarderingen	341.062	-
Cumulatieve afschrijvingen	(67.916.356)	(64.268.373)
Boekwaarde per 31 december	135.912.762	142.491.004
Inventarissen en transportmiddelen:		
Boekwaarde per 1 januari	19.530.456	13.783.472
Investerings	8.778.883	12.745.343
Afschrijvingen	(8.583.796)	(6.998.359)
Boekwaarde per 31 december	19.725.543	19.530.456
Bestaande uit:		
Aanschafwaarde	81.138.130	72.359.247
Cumulatieve afschrijvingen	(61.412.587)	(52.828.791)
Boekwaarde per 31 december	19.725.543	19.530.456
Onderhanden investeringen:	44.929.049	19.086.961
Totaal materiële vaste activa	200.567.354	181.108.421
Overlopende activa	60.962.045	33.656.105
Hieronder zijn opgenomen vooruitbetaalde bedragen voor kosten die ten laste van het volgend jaar komen en nog te ontvangen bedragen.		

BALANS PER 31 DECEMBER 2019

	2019	2018
PASSIVA		
Schulden aan kredietinstellingen	429.713.442	76.291.646
Hieronder zijn opgenomen verplichtingen jegens lokale en buitenlandse banken.		
Schulden aan klanten (Spaargelden)		
Saldi van deposito- en spaarrekeningen	2.410.618.538	2.145.880.845
Schulden aan klanten (Andere schulden)	2.029.134.983	1.941.726.075
Onder deze post zijn de met de bedrijfsuitoefening samenhangende schulden opgenomen, voor zover zij niet onder spaargelden en schulden aan kredietinstellingen zijn gepresenteerd.		
Overige schulden	3.855.649	4.261.535
Onder deze post zijn passiva opgenomen, die niet onder één van de overige posten kunnen worden gerubriceerd.		
Overlopende passiva	21.747.800	18.526.148
Hieronder zijn opgenomen de vooruit ontvangen bedragen van baten die ten gunste van volgende jaren komen en nog te betalen bedragen terzake van lasten van het boekjaar.		
Voorzieningen		
Onder deze post zijn opgenomen:		
Voorziening latente belastingverplichtingen	51.810.427	51.207.255
Voorziening (medische) kosten en gratificaties gepensioneerd/en/overige toeslagen gepensioneerd/en	45.536.219	40.264.819
Voorziening eigen risicoverzekering	369.800	369.800
Voorziening jubileum gratificatie personeel	8.481.650	7.938.164
Voorziening vakantietegoeden personeel	3.549.408	4.455.939
	109.747.504	104.235.977
Geplaatst en gestort kapitaal		
Balanswaarde per 31 december	78.450	78.450
De nominale waarde van een aandeel bedraagt SRD 0,15		
Agioreserve		
Balanswaarde per 31 december	13.406.485	13.406.485

BALANS PER 31 DECEMBER 2019

	2019	2018
Herwaarderingsreserve		
Balanswaarde per 1 januari	82.823.386	83.867.854
Vrijval gerealiseerde herwaarderingsreserve	(4.911.356)	(1.756.331)
Herwaardering deelneming DSB N.V.	-	2.601.930
Herwaardering onroerende goederen	218.280	(1.890.067)
Balanswaarde per 31 december	78.130.310	82.823.386
Algemene reserve		
Balanswaarde per 1 januari vóór winstbestemming	220.376.215	189.256.152
Slot-dividend vorig boekjaar	-	(5.648.377)
Realisatie herwaarderingsreserve	4.911.356	1.756.331
Resultaat vorig verslagjaar	30.533.642	35.012.109
Balanswaarde per 31 december vóór winstbestemming	255.821.213	220.376.215
	31.158.491	30.533.642
Verplichtingen wegens verstrekte borgtochten en garanties	102.515.051	93.626.629
Onder deze post zijn opgenomen de voor rekening van derden afgegeven bankgaranties.		
Verplichtingen uit hoofde van onherroepelijke accreditieven	2.316.983	2.127.253
Deze post omvat gestelde onherroepelijke, respectievelijk geconfirmeerde accreditieven.		

OVERIGE

Valutaswaps

De Hakrinbank N.V. heeft in het kader van haar liquiditeitsbeheer valutaswaps afgesloten met financieel solide counterparties. Per 31 december 2019 waren er voor een bedrag van USD 3,685,000 (2018: USD 10,400,000) en EUR 2,800,000 (2018: EUR 6,700,000) aan valutaswaps afgesloten. De rechten en verplichtingen betreffende de valutaswaps komen in omvang en looptijd met elkaar overeen en deze posities zijn gesaldeerd opgenomen.

Ontwikkelingen BIS-Ratio

Hoewel het eigen vermogen in 2019 met SRD 31,3 miljoen tot SRD 378,6 miljoen toenam, verbeterde de BIS-ratio tot 8,6% hetgeen lager is dan de door de CBvS vastgestelde minimumnorm van 10%. Om het solvabiliteitsrisico te mitigeren heeft onze bank in december 2019 een aandelenemissie gehouden om 250.000 nieuwe aandelen uit te geven en een achtergestelde langlopende lening op te nemen. Hiermee zal de BIS ratio verbeteren tot boven de norm van 10%.

Ontwikkeling omtrent de aangehouden geldzending

De justitiële autoriteiten in Nederland hebben in april 2018 beslag gelegd op een door de Centrale Bank van Suriname (CBvS) gefaciliteerde geldzending. Deze geldzending werd uitgevoerd ten behoeve van drie commerciële banken in Suriname, en bedroeg EUR 19,5 miljoen. Voor het behoud en de waarborging van het financieel bestel in het geheel is de CBvS in mei 2018 een arrangement overeengekomen met de betreffende commerciële banken, waaronder de Hakrinbank N.V., waarbij de gelden van de Hakrinbank N.V. door de CBvS zijn gestort op onze nrorekeningen in het buitenland. De door de CBvS op de nrorekeningen van de Hakrinbank N.V. gestorte gelden zijn verantwoord in de balans op de post "Vorderingen op kredietinstellingen", terwijl de terugstortverplichting van de Hakrinbank N.V. aan de CBvS op de post "Andere Schulden" is weergegeven. Op grond van het overeengekomen arrangement met de CBvS dienen de gelden op de rekeningen van de CBvS te worden teruggestort op het moment dat de in beslag genomen

gelden door de justitiële autoriteiten in Nederland worden vrijgegeven. Het schriftelijk advies dat we van onze advocaat ontvangen hebben, geeft aan dat het Openbaar Ministerie in Nederland (OM) de Hakrinbank N.V. medio oktober 2019 als verdachte van witwassen heeft aangemerkt en dat de verdenking is uitgebreid tot een vijftal geldzendingen. De rechtbank oordeelde echter op 24 december 2019 dat de in beslag genomen geldzending immuniteit genoot, omdat deze onder verantwoordelijkheid van de CBvS werd verzonden.

Tevens dat het OM de geldzending niet in beslag had mogen nemen, het beslag opheffen dient te worden en de gelden teruggegeven moeten worden aan de CBvS. Het Openbaar Ministerie heeft beroep in cassatie ingesteld tegen deze beslissing van de rechtbank. Onze advocaat acht de kans dat de Hakrinbank N.V. wordt veroordeeld en een boete wordt opgelegd en/of (een deel van) de inbeslaggenomen gelden verbeurdverklaard word(en), klein. En dat het onwaarschijnlijk is dat er een situatie zal ontstaan dat de Hakrinbank N.V. in haar vermogen wordt getroffen door de strafzaak en het beslag. Wij achten het derhalve niet nodig hiervoor een specifieke voorziening in de balans per 31 december 2019 op te nemen.

COVID-19

Het Coronavirus is ook Suriname niet bespaard gebleven. Door de (partiële) lock-down en andere maatregelen is de economische bedrijvigheid sterk teruggelopen, waardoor vele bedrijven in problemen zijn geraakt. De economische groei en werkgelegenheid zijn hierdoor verder in gedrang gekomen en wordt een contractie van de Surinaamse economie voorzien voor 2020.

Ook bij de Hakrinbank N.V. zijn de gevolgen reeds merkbaar. Een deel van onze klanten kan niet langer aan haar betalingsverplichtingen jegens ons voldoen. Aan deze klanten is uitstel van betaling verleend tot maximaal 6 maanden. Tevens is in een aantal gevallen het rentetarief verlaagd. Het is vooralsnog niet in te schatten of en wanneer deze klanten weer aan hun betalingsverplichtingen zullen kunnen voldoen en wat de financiële gevolgen voor de Hakrinbank N.V. zullen zijn. Naar verwachting zullen de renteopbrengsten lager en de voorziening kredietrisico's hoger uitvallen.

De Centrale Bank van Suriname heeft in samenwerking met de Surinaamse Bankiersvereniging een kader ontworpen waarbinnen de gevolgen van de Coronacrisis enigszins kunnen worden opgevangen. Het betreft maatregelen ten aanzien van liquiditeitsverruiming en banktoezicht van de CBvS. De specifieke maatregelen zullen er zorg voor dragen dat instellingen die worden geraakt door de Coronacrisis, hun kredietverlening kunnen continueren om zodoende bij te dragen aan stabilisering van de economie en behoud van werkgelegenheid.

De overheid tracht met specifieke coronaprotocolen voor de diverse sectoren het 'normale' bedrijfsleven te stimuleren om weer langzaam op gang te komen.

Hoe groot de impact op de financiële cijfers zal zijn is nu moeilijk in te schatten. We monitoren derhalve onze risico's en die van onze klanten voortdurend om eventuele financiële risico's zoveel mogelijk te beperken.

WINST- EN VERLIESREKENING OVER 2019

	2019	2018
Interestmarge	158.427.926	152.860.894
Deze post omvat het voordelig verschil tussen de interestbaten uit kredietverlening, beleggingen en overige uitzettingen enerzijds en de interestlasten der opgenomen en toevertrouwde gelden anderzijds.		
Provisie	70.135.705	55.545.318
Hieronder zijn begrepen de opbrengsten uit dienstverlening.		
Resultaat financiële transacties	13.038.552	5.692.182
Hieronder zijn opgenomen valutakoersresultaten, valuta omrekeningsverschillen, waardeverschillen effecten en genoten dividend.		
Overige bedrijfsopbrengsten	108.288	172.636
Hieronder zijn opgenomen overige opbrengsten, niet voortvloeiende uit de kernactiviteiten van de bank.		
Personeelskosten	95.249.036	84.441.371
Deze post omvat de salarissen, bonussen, sociale lasten en andere voorzieningen voor het personeel.		
Afschrijvingen	12.231.779	10.771.766
Hieronder zijn opgenomen de afschrijvingen op materiële vaste activa.		
Overige bedrijfslasten	55.529.642	46.066.221
Hieronder zijn begrepen huisvestings-, kantoor-, automatiseringskosten e.d.		
Voorziening kredietrisico's	29.935.998	25.195.006
Deze post betreft de toevoeging aan de specifieke voorziening uit hoofde van kredietrisico's.		
Inkomstenbelasting en fiscaal aftrekbare kosten	17.605.524	17.263.024
Deze post betreft de inkomstenbelasting berekend over de in de winst- en verliesrekening verantwoorde winst vóór belasting, onder aftrek van deelnemingsvrijstelling en fiscaal aftrekbare kosten.		

ANDERE INFORMATIE

GECONSOLIDEERDE PROFORMA BALANS PER 31 DECEMBER 2019 NÁ VOORSTEL WINSTBESTEMMING (IN SRD)

	2019	2018
ACTIVA		
Liquide middelen	1.314.585.831	945.904.852
Schatkistpapier	383.950.152	392.394.482
Vorderingen op kredietinstellingen	911.623.548	1.082.465.987
Vorderingen op klanten	2.176.347.223	1.727.048.554
Effecten	272.982.431	213.167.722
Deelneming	62.394.281	62.394.281
Materiële vaste activa	200.567.354	181.108.421
Overlopende activa	60.962.045	33.656.105
	5.383.412.865	4.638.140.404
PASSIVA		
Schulden aan kredietinstellingen	429.713.442	76.291.646
Schulden aan klanten:		
- Spaargelden	2.410.618.538	2.145.880.845
- Andere schulden	2.029.134.983	1.941.726.075
Overige schulden	3.855.649	4.261.535
Overlopende passiva	21.747.800	18.526.148
Voorzieningen	109.747.504	104.235.977
	5.004.817.916	4.290.922.226
Maatschappelijk kapitaal SRD 240.000		
Geplaatst en gestort kapitaal	78.450	78.450
Agioreserve	13.406.485	13.406.485
Herwaarderingsreserve	78.130.310	82.823.386
Algemene reserve	286.979.704	250.909.857
	378.594.949	347.218.178
	5.383.412.865	4.638.140.404
Niet uit de balans blijkende verplichtingen wegens:		
Verstrekte borgtochten en garanties	102.515.051	93.626.629
Verplichtingen wegens onherroepelijke accreditieven	2.316.983	2.127.253
	104.832.034	95.753.882

VENNOOTSCHAPPELIJK PROFORMA BALANS PER 31 DECEMBER 2019 NÁ VOORSTEL WINSTBESTEMMING (IN SRD)

	2019	2018
ACTIVA		
Liquide middelen	1.314.585.831	945.904.852
Schatkistpapier	383.950.152	392.394.482
Vorderingen op kredietinstellingen	911.623.548	1.082.465.987
Vorderingen op klanten	1.904.272.408	1.445.433.249
Effecten	272.982.431	213.167.722
Deelneming	340.593.562	344.162.528
Materiële vaste activa	200.567.354	181.108.421
Overlopende activa	54.298.841	30.177.109
	5.382.874.127	4.634.814.350
PASSIVA		
Schulden aan kredietinstellingen	429.713.442	76.291.646
Schulden aan klanten:		
- Spaargelden	2.410.615.629	2.145.878.077
- Andere schulden	2.028.814.076	1.939.228.423
Overige schulden	3.855.649	3.882.527
Overlopende passiva	20.981.426	17.785.282
Voorzieningen	110.298.956	104.530.217
	5.004.279.178	4.287.596.172
Maatschappelijk kapitaal SRD 240.000		
Geplaatst en gestort kapitaal	78.450	78.450
Agioreserve	13.406.485	13.406.485
Herwaarderingsreserve	78.130.310	82.823.386
Algemene reserve	286.979.704	250.909.857
	378.594.949	347.218.178
	5.382.874.127	4.634.814.350
Niet uit de balans blijkende verplichtingen wegens verstrekte borgtochten en garanties	102.515.051	93.626.629
Verplichtingen wegens onherroepelijke accreditieven	2.316.983	2.127.253
	104.832.034	95.753.882

Drs. M. L. (Maurice) Roemer | President-commissaris

Maurice Roemer studeerde bedrijfseconomie aan de Katholieke Universiteit Brabant. Hij is sinds 1999 hoofddirecteur van de Surinaamse Assurantie Maatschappij "Self Reliance N.V.". Daarnaast is hij president-commissaris van Suriname Yellow Pages N.V. en parttime docent in de studierichting Bedrijfskunde aan de Universiteit van Suriname. Vanwege het aanvaarden van een nieuwe betrekking is hij op eigen verzoek per 21 februari 2020 uit de raad getreden.

Mr. Ch. R. (Chantal) Doekhie | Vicepresident-Commissaris

Chantal Rachieda Doekhie is in 2006 afgestudeerd voor de studie Rechten aan de Anton de Kom Universiteit van Suriname. Voorts heeft zij een masteropleiding in Development & Policy bij het Institute for Graduate Studies & Research afgerond en daarna een master in Notarieel Recht aan de Universiteit van Amsterdam gevolgd. In haar loopbaan is zij in dienst geweest bij de bedrijven Ali's Industries en Rudisa Holding Company. Zij heeft haar carrière voortgezet bij de overheid als Hoofdbeleidsmedewerker juridische zaken op het Ministerie van Regionale Ontwikkeling. In de periode 2011-2014 was mevrouw Doekhie de Zaakgelastigde (Chargé d' affaires e.p.) van de Republiek Suriname in het Koninkrijk der Nederlanden. Daarna heeft zij als Directeur van het Ministerie van Ruimtelijke Ordening, Grond- en Bosbeheer (ROGB) gefungeerd en thans als Beleidscoördinator op het ministerie van Financiën. In oktober 2019 is mevrouw Doekhie toegetreden als Raadslid bij de N.V. Energie bedrijven Suriname (N.V. EBS).

Mr. M. H. (Marita) Lautan-Wijnerman | Commissaris

Mr. Marita Lautan-Wijnerman studeerde rechten aan de Anton de Kom Universiteit van Suriname. Voorts behaalde zij aan het Institute for Graduate Studies & Research haar Master of Laws in Legislative Studies. Zij is vanaf 2003 tot heden, hoofd Fiscale-Zaken-Indirecte Belastingen bij de Belastingdienst en zat van 2008-2010 namens het Ministerie van Financiën als plaatsvervangend lid in de raad van toezicht van het IFONS onder beheer van de Nationale Ontwikkelings Bank. Thans is zij secretaris in de Raad van Beroep voor Indirecte Belastingen en ook plaatsvervangend lid voor het Ministerie van Financiën in het Suriname Business Forum. Zij is ook parttime docent aan het opleidingscentrum van het Ministerie van Financiën.

Mr. H. R. (Humphrey) Schurman | Commissaris

Mr. Humphrey R. Schurman studeerde in 1978 af aan de juridische faculteit van de Universiteit van Suriname en werd op 13 augustus 1984 tot advocaat beëdigd. In 1988 startte hij advocatenkantoor Schurman Advocaten. Hij was betrokken bij de oprichting van het GLIS, bij de "Herziening van het Wetboek van Strafrecht van Suriname" en bij de versterking van de juridische informatievoorziening binnen De Nationale Assemblée o.a. door middel van digitalisering van de bestaande wetten. Als vertegenwoordiger van de VSB (Vereniging Surinaams Bedrijfsleden) participeerde mr. Schurman in diverse topconferenties over de samenwerking binnen Caricom en de wereldhandelsorganisaties. Inmiddels was Schurman Advocaten uitgebreid met een afdeling Intellectueel Eigendom hetgeen aanleiding was om de Stichting Intellectueel Eigendom op te richten. Naast zijn advocatenpraktijk, is mr. Schurman ook betrokken bij milieubeheer en -behoud. Hij is oprichter van Stichting Milieu Watch Suriname en betrokken bij een aantal milieuprojecten. Hij is ook bestuurslid van een aantal stichtingen en organisaties zoals Stichting St. Vincentius Ziekenhuis, Surinaamse Juristen Vereniging, Stichting Surinaams Crematorium en Stichting Projecten.

Drs. C. J. (Coen) Valk RA CA CIA | Commissaris

Coen Valk is afgestudeerd als bedrijfseconoom aan de Katholieke Universiteit Brabant. Hij heeft aldaar ook de postdoctorale studie accountancy afgerond. Hij staat ingeschreven bij de Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants en bij het Suriname Chartered Accountants Institute en bezit een internationale certificering als Certified Internal Auditor. In het begin van zijn carrière is hij jaren werkzaam geweest als openbaar accountant bij Ernst & Young Suriname. Vervolgens als financial executive bij Fernandes Bottling Co. N.V. (controller), FernandesGroup (CFO) en Finabank N.V. (CFO). De afgelopen jaren levert hij als 'self employed' bedrijfsadviseur interim management diensten en overige financiële adviesdiensten aan voornamelijk ondernemingen in de handel, industrie en (financiële) dienstverlening.

P. R. (Patrick) Peneux MSc. | Commissaris

Patrick Peneux studeerde Bosbouw aan de Anton de Kom Universiteit van Suriname waarna hij zijn Masters of Science in Houttechnologie behaalde aan de Rijks Universiteit Gent. Voorts is hij gecertificeerd 6 Sigma DMAIC Black Belt. Hij is aan het CELOS verbonden geweest als hoofd Hout Technologische Afdeling en daarna als Algemeen directeur bij de Bruynzeel Suriname Houtmaatschappij. Sinds 2006 zit hij in de directie van CKC Machinehandel Surmac en nu als Algemeen directeur. Gedurende zijn loopbaan heeft hij gezeten in de raad van besturen van Stichting Pensioenfonds (C. Kersten en Co. N.V. en Bruynzeel Suriname Houtmaatschappij N.V.), Stichting Tropenbos International Suriname, Energie Bedrijven Suriname N.V. en nu zit hij in de raad van bestuur van Kersten Motors N.V. Per 14 augustus 2020 is dhr. Peneux vanwege het aanvaarden van een andere betrekking uit de raad getreden.

Drs. R. P. V. (Rafiek) Sheorajpanday | Algemeen directeur

Rafiek Sheorajpanday heeft bedrijfskunde aan de Erasmus Universiteit Rotterdam gestudeerd met als specialisatie Financieel Management. Hij heeft vanaf zijn indiensttreding in november 2000 diverse, met name financiële functies bekleed bij de bank. Per 1 januari 2012 volgde zijn aanstelling tot onderdirecteur Financiële Zaken. In mei 2015 werd hij benoemd tot financieel directeur. Per april 2018 volgde zijn benoeming tot commercieel directeur. Per juni 2019 werd hij benoemd tot algemeen directeur, na deze functie sedert oktober 2018 te hebben waargenomen. Hij is ook lid van het bestuur van de Vereniging Surinaams Bedrijfsleven (VSB) en de Surinaamse Bankiersvereniging (SBV).

Drs. M. M. (Magalie) Keerveld RA | Financieel directeur

Magalie Keerveld heeft Bedrijfseconomie aan de Vrije Universiteit van Amsterdam gestudeerd met als specialisatie Accountancy. Na de doctorale opleiding heeft zij de postdoctorale studie voor Register Accountant afgerond aan de Vrije Universiteit van Amsterdam. Zij heeft vanaf 2000 tot en met 2004 bij Ernst & Young gewerkt. Vanaf 2004 tot en met 2012 heeft ze bij de ING gewerkt als Internal Auditor en als Financial Controller. Zij heeft vanaf haar indiensttreding in juli 2012 de functies van Hoofd Internal Audit Department en Senior Manager Finance bekleed bij de bank. Per juni 2017 volgde haar aanstelling tot onderdirecteur Financiële Zaken. In april 2018 werd zij benoemd tot financieel directeur. Zij is ook Raadslid van Bnets N.V. en voorzitter van het Directie Pensioenfonds Hakrinbank N.V.

HAKRINBANK

HOOFDKANTOOR

Dr. Sophie Redmondstraat 11-13
P.O. Box 1813 Paramaribo

Telefoon : (597) 477722
Fax : (597) 475073
E-mail : clientenservice@hakrinbank.com
executiveboard@hakrinbank.com
internetbanking@hakrinbank.com
Website : www.hakrinbank.com
Swiftcode : HAKRSRPA

BIJKANTOREN

Nieuwe Haven

Havencomplex

Telefoon : (597) 401836 / 477722 ext. 334, 332,
432, 434, 435 / 08865877
Fax : (597) 402466
E-mail : nwhaven@hakrinbank.com

Tourtonne

Hk. Anamoe-/Plutostraat

Telefoon : (597) 451977 / 477722 ext.810, 812,
813
Fax : (597) 551362
E-mail : tourtonne@hakrinbank.com

Latour

Hk. Indira Gandhi-/Latourweg 10

Telefoon : (597) 481802
Fax : (597) 481856
E-mail : latour@hakrinbank.com

Flora

Mr. Jagernath Lachmonstraat 164

Telefoon : (597) 497875 / 498979
Fax : (597) 499357
E-mail : flora@hakrinbank.com

Tamanredjo

Hadji Iding Soemitaweg 471

Telefoon : (597) 0356446
Fax : (597) 0356447
E-mail : tamanredjo@hakrinbank.com

Nickerie

G.G. Maynardstraat 49

Telefoon : (597) 0231176, 0231711,
0231750
Fax : (597) 0231931
E-mail : nickerie@hakrinbank.com

DOCHTERMAATSCHAPPIJEN

Nationale Trust- en Financieringsmaatschappij N.V. (NTFM)

Dr. Sophie Redmondstraat 11-13

Telefoon : (597) 410000
Fax : (597) 479874
E-mail : ntfm@hakrinbank.com

Hakrinbank Real Estate N.V.

Dr. Sophie Redmondstraat 11-13

Telefoon : (597) 477722
Fax : (597) 479088
E-mail : executiveboard@hakrinbank.com

London Communicatie

Concept, productie & opmaak, visagie, haar en fotografie.

Drukkerij Leo Victor

Druk

HAKRINBANK

WWW.HAKRINBANK.COM